

Naročnina znaša mesečno 25 Din. za
prejemstvo 40 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Kofarjeva ulica 5. Telefon številke
3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon
št. 440.
Celje: Kocenova ul. 2. Telefon številke 190.
Rokopis se ne vračajo. Oglaš po tarifi.

JUTRO

Upravištvu: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 4492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pr. pošt. ček zavodih: Ljubljana
št. 11. 842. Praha čisto 78.180; Wien
Nr. 105.241.

Ljubljana, 13. decembra.
V Beogradu so se dni zborovali de-
legati gospodarskih zbornic iz vse države
in zastopniki centrale industrijskih
skupnosti. Razpravljali so o pred-
logu Društva narodov, naj vse evrop-
ske države sklenejo konvencijo o car-
inskem premirju.

Ideja carinskega premirja ni nova.
O njej se je že mnogo pisalo in govo-
rilo. Na zadnjem zasedanju Društva na-
rodov je postala zadeva aktualna, ker
bi naj carinsko premirje tvorilo nekako
prvo etapo k ustvaritvi evropske držav-
ne federacije po vzoru ameriških
Zedinjenih držav. Tajništvo Društva
narodov je v zadnjih mesecih razposlalo
vsem državam, ki so članice Društva
narodov, načrt tozadavne konvencije,
ki bi prišla v razpravo na prihodnjem
zasedanju Društva narodov. Konvencija
predvideva začasno triletno carin-
sko premirje na ta način, da bi države,
ki bi se priključile konvenciji, v tej
dobi ne smele povišati obstoječih in ne
uvajati novih uvoznih in izvoznih carin.
Tako naj bi se stabilizirale sedanje
carinske razmere, na drugi strani pa
olajšala med posameznimi državami
medsebojna izmenjava blaga in pro-
duktov.

Načrt konvencije o carinskem pre-
mirju je bil dostavljen tudi našemu mi-
nistrstvu zunanjih zadev, ki je pozvalo
predstavniške našega narodnega gos-
podarstva, predvsem pa gospodarske
zbornice, da podajo svoje mnenje o tem
velikem mednarodnem načrtu, ki je go-
tovo tudi za našo državo in njen na-
daljnji gospodarski razvoj nedogledne
vrednosti.

Ideja carinskega premirja in podira-
nja carinskih barier je na prvi hip go-
tovo zelo simpatična. Toda je na prvi
hip. Če pa natančneje premostrimo po-
ložit našega narodnega gospodarstva
in zlasti upoštevamo naše odnose do
drugih držav, potem se takoj začne
povpraševati resni pomisleki. Bilo bi zelo
napačno, če bi v svoji gorečnosti vsemu
svetu znani mirilnosti kar na slepo
podpisali to konvencijo. Zato je treba
izreči priznanje našemu ministrstvu zu-
nanjih zadev, da je pred odločitvijo o
tem važnem problemu stopil v stike s
predstavništvom našega gospodarstva in se
z njimi posvetoval.

Posvetovanja so trajala tri dni, kar je
pač dokaz, kako temeljito so se pred-
stavniški vseh panog našega narodnega
gospodarstva bavili s tem važnim in
kočljivim problemom. Na drugem me-
stu poročamo o rezultatih teh konfe-
renc. Delegati gospodarskih zbornic so
nasvetovali vladi veliko rezerviranost
in skrajno omejitost. V načelu tudi po-
zdravljajo idejo gospodarskega zblizanja
s pomočjo stabilizacije in eventu-
alno celo znižanja raznih carinskih po-
stavk, navajajo pa tehtne pomisleke
proti uveljavitvi konvencije v obliki,
kakor jo je predlagalo Društvo na-
rodov.

Naša država je vodila doslej napram
inozemstvu razmeroma zelo liberalno
carinsko politiko in bi torej prišla v to
premirje pod docela drugačnimi, manj
povoljnimi pogoji, kakor večina drugih
držav. Druge države so se namreč
skrajno vse že doslej poslužile vseh mo-
gatih ukrepov in omejitev, da zaščitijo
svoje domače proizvode. Če bi prišli
do predlaganega carinskega premirja v
nespremenjeni obliki, bi te države to-
raj tudi v bodoče lahko ohranile vse
svoje dosedanje omejitve visoke zaščit-
ne carine, ki jih mi nimamo in bi imele
zato pred nami veliko prednost.

Razen tega se pri nas baš sedaj pri-
pravljajo revizija carinske tarife, ki je
res že nujno potrebna. Če pa bi se naša
država priključila carinskemu pre-
mirju in predlagani obliki, potem bi o-
dala vsa revizija carinske tarife v vodo,
ker bi carinsko premirje temeljilo na
stanju, kakršno je bilo 1. novembra t. i.

Drugi nič manj važen pomislek ob-
stoja v tem, da predlagana konvencija
na predvideva nikake zaščite pred ta-
ko zvanim dumpingom, ki se zelo čes-
to pojavlja v tej ali oni obliki in ki
predstavlja za našo mlado in šele raz-
vijajočo se industrijo največjo nevar-
nost. Dokler se ta nepravna oblika gos-
podarskega boja ne onemogoči, si s car-
inskim premirjem ne moremo in ne
smemo vezati rok za obrambo.

Kar se tiče carinske politike same,
je treba pomisliti, da imamo mi carin-
sko tarifo, ki je že od leta 1925 ne-
spremenjena in v primeri z drugimi drža-
vami več ko zmerna. Naša carinska
tarifa predvideva povprečno obreme-
nitev 34 odst. vrednosti blaga, dočim
znaša ta odstotek n. pr. v Franciji 56,
v Rumuniji pa celo 99. Pri nas so se
tekotom zadnjih petih let, od kar je v
veljavi sedanja carinska tarifa razme-
re bistveno spremenile. Vrednost dila-
rija je poskočila za 50 odst. dočim
kaže carinska tarifa stalno stabilnost.
V tem času ni bila niti ena sama po-
stavka povišana, niti ne spremenjena
nižjo. Baš nasprotno. Pri pogajanjih z
raznimi drugimi državami povodom

Naše gospodarstvo in carinsko premirje

Zastopniki gospodarskih zbornic odklanjajo carinsko premirje v obliki, predlagani od Društva narodov

Beograd, 13. decembra AA. V prostorih
obrtniške zbornice v Beogradu je bila s-
kupna konferenca predstavnikov gos-
podarskih ustanov iz vse države. Na kon-
ferenci so razpravljali o predlogu Dru-
štva narodov glede uveljavljanja medna-
rodne konvencije o carinskem premirju.
Obsežno poročilo o tem vprašanju je podal
Dragan Miličević, tajnik beograške trgov-
ske zbornice. Po razpravi v kateri so so-
delovali predstavniki vseh zbornic in za-
stopniki centrale industrijskih korporacij,
je bilo precizirano tole stališče:

Konvencija je po svojem duhu in besedi-
lu sestavljena tako, da želi stabilizirati
carinsko politiko v posameznih državah.
To stremenje vsebuje že samo na sebi
osnovno hibo, ker so v sedanjem stanju
carinskega ustroja ogromne neenako-
sti, ki se izražajo v nesorazmernih carin-
ah in v neprimerni carinski zaščiti po-
samičnih držav. Ta gre v posameznih
primerih, zlasti z ozirom na današnje carin-
sko politiko v naši državi, prav do skraj-
nosti. Mnoge države, kakor n. pr. Španija,
Rumunija, Poljska, Francija in druge, ima-
jo mnogo višjo carinsko zaščito nego naše
gospodarstvo. Zaščita dosega pri nas po-
vprečno 34% med tem ko imajo druge države
50 do 99% carinske zaščite. S tega
stališča je po mnenju naših gospodarskih
zbornic in centrale industrijskih korporacij
jasno, da bi to premirje koristilo le
onim državam, ki so bile v svojem pro-
tektionalizmu najbrezobzirnejše.

Ako se globlje in pravilno prouči po-
sledice, ki jih bo imela ta konvencija v se-
danji obliki, potem je na dlani zaključek,
da bi tako carinsko premirje nekaterim
državam omogočilo vsestranski gos-
podarski razvoj, dočim bi drugim preprečilo ali
celo vezalo njihova sredstva za napredek
in za njihovo eksistenco. Sal so mnoge države
šele sedaj v polnem razmahu svoje-
ga politično-gospodarskega razvoja in si
pod pritiskom prirodnih nagonov ustvarja-
jo šele pogoje za svoje sedanje in bodoče
življenje. Vse to se v praksi izraža v ži-
vahnejšem delovanju, v izpremembo agrar-
nega ustroja, v novimi socialnimi in
duhovnimi potrebami itd. Vse to je izraz
gospodarskih iniciativ za ustvaritev nove-
ga narodnega življenja.

To prakso v vseh njenih poljih pa bi
hotela konvencija o carinskem premirju
zavreči in zaustaviti, čeprav je to dejansko
nemogoče. Naše zbornice in gospodarske
organizacije ne vidijo v konvenciji nič
ono možnosti, ki bi mogla služiti kot ven-
tilna lampta proti gospodarskim in social-
nim nevarnostim v posameznih državah
zaradi nerazvitega prebivalstva in poostregega
valovanja emigracije.

Konvencije pa ni mogoče spraviti v
sklad z osnovnimi interesi našega doma-
čega gospodarstva tudi iz teh razlogov:

Mi smo svoj gospodarsko zaščito zra-
dili postopoma, upoštevaje pri tem organ-
ski razvoj naše proizvodnje. Izogibali smo
se skrajnostim in zaostritvam naših med-
narodnih gospodarskih odnosov. Od vse-
ga začetka smo se ločili od nekaterih dru-
gih gospodarsko mnogo bolj organiziranih

držav s tem, da smo vztrajali na načelnih
največje in brezpogojne ugodnosti pri iz-
menjavi gospodarskih dobrin z ino-
zemstvom. Mi smo postavili in vporabili car-
insko tarifo, katere povprečna višina je
daleč izpod onega, kar so sprejele mnoge
države v naši bližini in daljini okolici. V
svojih trgovinskih pogodbah smo vezali
nad polovico svojih tarif. Mi smo že leta
1922, torej med prvimi v Evropi, ukinili vse
uvozne in izvozne prepovedi in smo kot
prvi sprejeli iniciativo Društva narodov
za odstranitev moten in zaprek medna-
rodne trgovine. Druge države tega niso
storile. Pač pa so med tem razširile zaščitno
politiko za svoje gospodarstvo. Zaščitile
so celo taka področja gospodarskega ude-
stevovanja, za katera nimajo niti prirodnih
pogojev. Mnoge države so časih celo s-
talo, da na rečemo s samovoljnimi tolmače-
ni oteževale izvedbo celo takih sporazu-
mov mednarodnega značaja, ki so jih sa-
me potrdile.

Posledice tega stanja čutimo na vseh
konci in krajih in na vseh področjih na-
šega gospodarstva. Te reperukcije čutimo
na našem zmanjšanem izvozu, na poslab-
šani potrošnji v notranjosti, na padani
rentabilnosti vseh vrst udeleževanja, na
čedalje večji konkurenci ino-
zemskih proizvodov proti domačim proiz-
vodom iste vrste. Zato smatramo zbornice in centrale
industrijskih korporacij za svojo dolžnost,
da gornje okolnosti naglasijo in podčrtajo,
da pa navzlic temu izjavijo, da sprejmejo
vse ukrepe za ureditev mednarodne gos-
podarske in zaščitne politike, ker so glo-
boko prepričane, da vodi sedanja neureje-
na zaščita v neizbežno gospodarsko anar-
hijo. Primerni ukrepi te vrste so nujno
potrebni in z njihovim pravičnim izjavi-
jem bo ozdravljeno sedanje stanje na
carinskem področju med posameznimi drža-
vami. Ustallitev tega stanja pa bi po-
menilo ovekovečiti neenakost razvo-
lnih pogojev. Zato je potrebno, ako naj se s
carinskim premirjem uredi gospodarski
odnosaji med državami, da se upoštevajo
ti-le predlogi:

1.) da se predhodno ravnopravno izvede
proporcionalna carinska zaščita po gos-
podarski strukturi posameznih držav, upo-
števaje pri tem njihovo ustrojstvo, razvoj
in njihove nujnosti, z drugimi besedami, da
ni dobro izvedbe konsolidacije carinskega
reda vezati na določen rok;

2.) da se z vsemi napor, ko bo konven-
cija stopila v veljavo, omogoči izvajanje
načela o nedopustnosti vsakršne rezerve
glede na agrarne carine, ki obstojajo v
raznih državah;

3.) da se v konvenciji jasneje formu-
lirajo določbe o dumpingu in predvidijo
sredstva za učinkovitejši postopek, ako se
dumping pojavi.

Danes dopolnje je posebno odposlanstvo
gospodarskih zbornic posetilo g. Konstan-
tina Fotića, direktorja političnega oddelka
in dr. Miroslava Jankovića, direktorja
konzularno-trgovinskega oddelka minist-
rstva zunanjih zadev, in jima izročilo gor-
nje predloge naših gospodarskih zbornic.

Navdušen sprejem francoske vojne mornarice v Dubrovniku

Imoozantna manifestacija naših simpatič do Francije

Dubrovnik, 13. decembra č. Danes je
Dubrovnik ves v zelenju in zastavah na-
vdušeno sprejel francosko vojno mornarico,
ki je pripadla iz Solita. Četudi je brila
močna burja in padal dež, se je že pred
8. uro zjutraj zbrala nebrezredna množica
občinstva, da sprejme drage goste. Fran-
ciska flotila se je najprej ustavila v za-
livu Zaton in se le vrtili oficijelni sprejem
zato šele ob 11. dopoldne.

Prva je prišla iz Zatonu admiralska
ladja »Guepard« v novo pristanišče v
Gruzu. Povodavljena je bila z raketami
z okoliških hribov in vrtel. V pozdrav so
tudi sirene vseh naših trgovskih in po-
niških ladij. Na admiralski brodi so stonili
admiral Dubois, najprej komandant
vojne akademije kapetan vojnega broda
Vasić, komandant mesta polkovnik
Nedeljković ter francoski konzul dr. Bifimi-
ša. Po kratkem pozdravu se je izkrcal
francoski admiral Dubois s svojim štabom.

sklepanja trgovinskih pogodb je bilo
znižanih nad polovico carinskih po-
stavk, dočim so druge države istočasno
novelirale in poviševale svoje tarife
in uvajale razne zaščitne carine za
svoje domače proizvode.

Ako vse to upoštevamo, razumemo
rezervo predstavnikov našega gos-
podarstva in jim moramo priznati, ako za-
htevajo čim večjo omejitost pri skle-
panju ali naj se francoskemu pridruži
konvenciji o carinskem premirju ali ne.
Pri današnji formulaciji te konvencije
bi bil pristop vsakakor zelo rickanten
za naše narodno gospodarstvo, ne-
skladno kakor koristno. Zato sta re-
zerviranost in previdnost zelo na
mestu.

ki ga je pozdravila naša volaška godba z
marsellezo. Številno občinstvo je navduše-
no in prisrčno vzklikalo Francozom in
francoski republik.

Francoze je pozdravilo korporativno
mestno zastojstvo z županom dr. Micčem
in ostalimi predstavniki volaških in civil-
nih oblasti. Poleg slovočka z napisi:
»Vive la France!« je bila nastrojena četa
naše vojne mornarice in Sokolstvo s tremi
godbami. Mestni načelnik dr. Micč je v
toplih besedah pozdravil admirala Dubois-
a in francoske mornarice, spominjal se
ozerne moralne in materialne pomoči
Francije, ki smo je bili deležni za časa
svetovne vojne. Naročil je na koncu svo-
lega pozdrava admirala Dubois, naj bo
francoskemu narodu tolmač naših nal-
ickrenih čustev do velike Francije in
naj ohrani svoje bivanje med nami v naj-
boljšem spominu. V kratkem, a jedrnatem
govoru se je admiral Dubois zahvalil za
nepričakovano lepen entusiasm, ki ga ne bo
mogel nikdar pozabiti. Godba se zasvirala
nož himno, naskar so se odnehal admiral
Dubois na obisk v pomorsko vojno aka-
demijo. Oh 4. novembra pa je prišel v
mesto ter si v enkratnem svojega četa
oficelal duhovniške znamenitosti. Oh 5.
novembra je posetil francoski admiral du-
bovisko obitino, kjer mu je bila prire-
jena zakurka, napoln ob pol 10 na je pri-
redil navalnik pomorske vojne akademije
francoskim gostom sohrano.

Prispevki za spomin naših bojevalnikov v Franciji

Beograd, 13. decembra p. Iz Pariza poro-
čajo, da je francoski senat odobril kredit
v znesku pol milijona frankov za
svetel sprejem ingozlovenih bojevalnikov,
ki bodo spomlad posebili Francijo, da vr-
nejo posej francoskim bojevalnikom.

Delovni program českoslovaške vlade

Razpravljanje komunističnih poslancev – Vlada bo po- svetila posebno pozornost rešitvi splošne gospodarske krize

Praga, 13. decembra s. Ko je na današ-
nji seji poslanske zbornice stopil takoj po
otvoritvi min. predsednik Udržal na go-
vorniško tribuno, da prečita vladni pro-
gram, so pričeli komunistični poslanci z
velikimi kravali. Dvignili so se s svojih
sedežev ter začeli peti internacionalo.
Čim bolj je predsednik zvonil, tem glas-
nejši so postali komunistični poslanci. Ko-
munisti so metali tiskovine proti klonom
vlade. Ko so se naveličali kričanja, so po-
tegnili predale iz klopi in pričeli z njimi
razbijati po klopih.

Ko je min. predsednik Udržal končal
svoj govor, so mu ostali poslanci priredili
viharne ovacije ter z velikim odobravan-
jem pokazali, da se strinjajo z vladno
izjavo. Odobravanje poslancev je bilo
močnejše nego kričanje komunistov, ki so
bili pesem »Rdeča zastava«.

Med velikim truščem se je vršilo nato
glasovanje o predlogu, naj se vrši debata
o vladni izjavi na eni prihodnji seji. Pre-
sednik je nato prečnil sejo. Ko jo je po-
eni uri zopet otvoril, je predsednik spo-
ročil, da je bilo 22 komunistov izključenih
od 20 seji. Nato je bila seja zopet prekli-
nena. V odmoru sta bila dva komunistič-
na poslancas s silo odvedena iz dvorane.
Ostali komunistični poslanci pa so posku-
šali vdreti v zborovalno dvorano, kar na
jim le parlamentarna straža preprečila.
Pri tem je prišlo med raznimi poslanci
in komunisti do ostrih sporov. Komunisti
so končno prenevali vdreti iz dvorane.

Po zopetni otvoritvi je predsednik
sporočil, da bodo izključenim poslancem
odtegnjene dnevnice za en mesec.

Praga, 13. decembra s. Vladna izjava,
ki jo je danes prečital ministrski predse-
dnik Udržal na seji poslanske zbornice veli
med drugim:

Vlada čaka rešitev velikih, zlasti gos-
podarskih problemov, ki so v zvezi s seda-
nim stanjem svetovnega gospodarstva.
Nahajamo se pa pri nas še prav posebno

v veliki krizi poljedelstva. Znaki splošne
gospodarske krize se kažejo že v mnogih
oddelkih našega narodno-gospodarskega
življenja.

Kar se tiče vladnega delovnega progra-
ma, bo vlada nadaljevala z nalogami, ki jih
prejšnje vlade niso dovršile. V znanji po-
litiki bo vlada v nadalje neizpremeneno
zasledovala dosedanje smernice, ki vodijo
preko podpore splošne politike evropske
konsolidacije in pomirjenja, k utrditvi pri-
jateljske zveze naše republike s prijateljski-
mi državami in k utrditvi odnosov s
sosednimi zemljami, s katerimi imamo gos-
podarske in mednarodne stike.

V notranji unravi morajo biti vsi držav-
ljani brez razlike deležni vseh pravic, ki
jih določa ustava. Glede vprašanj, ki so v
zvezi s plačili reparacijskih dalaev in
osvobodilne takse in ki se bodo končno-
veljavno rešila na H. haški konferenci,
bo vlada naienergičneje zavzela stališče,
ki ga je mogoče spraviti v sklad z našimi
finančnimi zmoglostmi in našimi politični-
mi pravicami in zahtevami. V šolskem
vprašanju stoji vlada na stališču, da bo
vsakemu državljanu dana možnost, dobiti
v domačih šolah ono izobrazbo, ki je po-
trebna za nadaljnji razvoj. Vlada bo ob-
ramb države posvečala največjo pažnjo.
Agrarna in voljna reforma morata biti v
na kraštem času izvedeni.

Šolska reforma v ČSR

Praga, 13. dec. AA. »Narodni Osvobo-
denie« formulirajo potrebo šolske reforme
v teh-le petih točkah: 1. nacionalizacija
ljudskošolskih učiteljev in sprejetje novih
statutov zanje; 2. vzakojenje novega po-
lozaja nameščencev; 3. visokošolska iz-
obrazba za učitelje ljudskih šol; 4. reforma
šol v zmislu edinstvene šole; 5. reforme
šolske uprave v demokratičnem in laičnem
duhu.

Obnova omanjane bolgarsko-italijanskega prijateljstva

Komentari italijanskega uska o posetu bolgarskih ministrov v Rimu – Italija bo podprla bolgarski in madžarski odpor proti reparacijam

Rim, 13. decembra. M. Rimski listi
objavljajo danes obširne razgovore z
bolgarskim zunanjim ministrom Buro-
vom in bolgarskim finančnim mini-
strom Molovom, ki se mudita v Rimu.
Oba ministra opisujeta težaven finančni
položaj Bolgarije in pojasnjujeta nam-
nen svojega prihoda v Rim. Med dru-
gim naglašata, da je Bolgarija zelo hval-
ležna Italiji za razumevanje, ki ga je
pokazala v reparacijskem vprašanju. Še
bolj pa za dobro voljo, ki je prišla do
izraza tudi na sestanku z ministrskim
predsednikom Mussolinijem in zuna-
njim ministrom Grandijem. Tudi pri tej
priliki sta ugotovila, da je Italija ohrani-
la svoje simpatije do Bolgarije in da
zvesto spremlja trud bolgarske vlade
za gospodarsko in finančno konsolida-
cijo države.

V zvezi z bivanjem obeh bolgarskih
ministrov v Rimu piše današnji »Po-
polo d'Italia«: Dasiravno je poset obeh
bolgarskih ministrov v prvi vrsti v
zvezi z rešitvijo reparacijskega vra-
šanja, ima vendarle tudi velik političen
značaj. Za prijateljstvo je mesta samo

tam, kjer sta obe strani enako odkri-
tosrčni in prijateljski. Italija je danes
sila, preko katere ne more iti nihče.
Kdor hoče biti prijatelj Italije, se mora
kot tak pokazati v vsej in povsod. Ita-
lija je prijateljica samo svojim prija-
teljem. Njeno prijateljstvo pa je zanes-
ljivo, lojalno, neprestano in vselej ak-
tivno, o čemer se je mogla prepričati
že Madžarska in tudi druge države.

Budimpešta, 13. decembra. M. Sem-
kaj sta prispela dva italijanska delega-
ta s pariške reparacijske komisije, in
sicer Proci in Putti, da se po nalogu
italijanskega zunanjega ministra Gran-
dija informirata o stališču madžarske
vlade glede rešitve reparacijskega pro-
blema. Italijanska delegata sta imela
danes daljši sestanek z grofom Bethle-
nom in zunanjim ministrom Valkom. V
novejših krogih se zatrdja, da je ma-
džarska vlada zelo zadovoljna z rezul-
tatom tega razgovora. Italijanska de-
legata sta zagovarjala madžarski vladni
da bo Italija z vsemi sredstvi podpirala
madžarsko stališče na drugi haški
konferenci.

Razplet poljske vladne krize

Posvetovanja predsednika Moscickega s predstavniki strank – Pomirljivejše razpoloženje večinskih strank Sejma

Varšava, 13. decembra d. Predsednik
poljske republike Moscicki nadaluje s po-
svetovanji in zaslišanji raznih političnih
voditeljev. Tako je sprejel šefa kluba re-
volucionarne frakcije socialistične stran-
ke, poslanca Smulowskega in predsednika
narodne delavske stranke. Članodvz-
skega ter zastopnike krščanske demokratske
in židovske stranke. V parlamentarnih
krogih domnevali, da bodo posvetovanja
s predstavniki strank sedaj zaključena in
da je pričakovati v nekaj dnevih rešitev
poljske vladne krize.

Kot znak pomirjenja smatrajo politični
krogi, če stvar, da je sklical sejmski mar-
šal Daszynski Sejem k nadaljevanju pro-
računskega zasedanja, na katerem mislijo
poslanci večinskih strank odobriti nekatere
dele vladnega proračuna.

Varšava, 13. decembra. g. O konferenci
predsednika Moscickega z voditelji strank
se domnava, da se izjave opozicije krijejo z
naziranjem sejmškega maršala Daszynske-
ga. Sejmaki maršal je 31. oktobra sporočil,
da opozicija ne namerava sestaviti parla-
mentarne vlade, očitno poslati v tako vlad-
to svoje zastopnike. Od opozicije izraženo
stališče ima svoj višek v zahtevi, naj bi se
sestavila vlada, ki bo respektirala ustavne
pravice parlamenta. Samo s tako vlado bi
opozicija sedelovala. Vsekakor je gotovo,

da bodo merodajni vladni činitelji napram
sejmskim strankam zasledovali zmerno tak-
tiko. V političnih krogih prevladuje mnenje,
da se more računati z zopetnim imenova-
njem vlade dotedanlega ministrskega pre-
sednika dr. Sowińskiego.

Kriza nemškega gospodarstva

Berlin, 13. decembra AA. Včeraj je bil v
Berlinu odprt kongres Nemške indus-
trijske zveze, da se posvetuje glede tež-
kega stanja nemškega gospodarstva. Kon-
gresu je prisostvovalo več ministrov,
predsednik nemške državne banke dr.
Schacht in 3000 delegatov. Minister polje-
delstva je branil vlado in finančni program
Predsednik kongresa Duisberg je pozval
vlado, naj takoj ukrene vse potrebne me-
re, da se prepreči katastrofa.

Ruska letala bombardirala japonski konzulat

Tokio, 13. decembra AA. Poročajo iz Har-
bina, da so po prvih vesteh, ki so prislele
iz Mandžurije, odkar so jo zasedle sovjet-
ske čete pred mesecem dni, sovjetska leta-
la bombardirala japonski konzulat in ja-
panske lastnine ter napravila veliko škodo
za dobo okupacije.

Sanitetni sveti pri bankih upravah

Minister za socialno politiko je izdal pravilnik o sestavi in delokrugu sanitetnih svetov

Beograd, 13. decembra. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je na podlagi § 45. zakona o banki upravi in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta predpisal pravilnik o sestavi in delokrugu banskega sanitetnega sveta. Pravilnik se glasi:

§ 1. Pri vsaki kraljevi banki upravi se ustanovi sanitetni svet kot strokovno posvetovalni organ bana.

Njegov naziv je: »Banski sanitetni svet« (te in te kr. banske uprave).

§ 2. Člani banskega sanitetnega sveta so redni in izredni.

Redni člani so: a) po položaju: načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje pri banki upravi, zdravniški šef okrožnega urada za zavarovanje delavcev na sedežu banske uprave, predsednik zdravniške zbornice; b) po imenovanju: 5 članov, ki jih imenuje minister za socialno politiko in narodno zdravje iz dvojnega števila oseb, ki mu jih predlaga bana, od teh morata 2 pripadati bolniškim in 3 splošnim zdravnikom.

Izredni člani so: Mirje: Te člani imenuje minister za socialno politiko in narodno zdravje iz dvojnega števila oseb, ki mu jih predlaga bana. Eden mora pripadati sanitetno tehnični stroki, eden lekarniški, eden pravniški in eden socialno-politični.

§ 3. Banskomu sanitetnemu svetu predlaga načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje pri dotični banki upravi.

§ 4. Za opravljanje upravnih poslov banskega sanitetnega sveta določi načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje, ki mu jih predlaga bana, po njegovem predlogu.

§ 5. Seje banskega sanitetnega sveta sklicuje predsednik sveta na zahtevo bana z določenim dnevnim redom, ki ga je treba

najmanj 8 dni pred sejo sporočiti članom banskega sanitetnega sveta.

§ 6. Banški sanitetni svet lahko zahteva o posebnih predmetih mišljenje strokovnjakov, ki niso člani sveta.

§ 7. Člani banskega sanitetnega sveta, ki stanujejo izven sedeža banske uprave, imajo pravico na dnevnice in potne stroške kakor ostali uradniki. Ban lahko določi posebne nagrade iz državnih ali bankovskih proračunskih sredstev za izredna dela strokovnjakov in članov.

§ 8. Ban bo zahteval mišljenje banskega sanitetnega sveta v vseh primerih, kadar je to potrebno po čl. 41. zakona o banki upravi. Banški sanitetni svet lahko tudi na lastno pobudo stavlja predloge o ureditvi zdravstvenih služb in zdravstvenih ustanov v delokrugu banske uprave.

Ban lahko zahteva mišljenje banskega sanitetnega sveta tudi glede ostalih poslov narodnega zdravja v smislu § 27. zakona o banki upravi. Ban lahko zahteva nasvet banskega sanitetnega sveta tudi v ostalih poslih po svojem preudrku.

§ 9. Banški sanitetni svet sme sklepati, kadar je prisotnih najmanj 6 rednih članov. Pri enakem številu glasov se smatra za sprejet sklep za katerega je glasoval predsednik sveta.

Izredni člani sveta se vabijo na sejo, kadar se razpravlja o strokovnih vprašanjih stroke, ki jo zastopajo. V tem primeru imajo tudi izredni člani pravico glasovanja.

§ 10. Banški svet ne sme dajati sodb o sodno-zdravniških vprašanjih. Sodna oblast druge stopnje se morajo obračati na sanitetni svet ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje v primerih, kadar to zahtevajo zakonske določbe.

§ 11. Ta pravilnik objavi ban v »Uradnem listu« banovine in stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi v »Uradnem listu«.

Nove prijave za vstop v Sokola kraljevine Jugoslavije

Soglasen sklep delegatov celjske župe — Prijava Sokola na Bledu — Pozdrav s Kosovega polja

Celje, 13. decembra. d. Sinoči se je zbral v celjskem Narodnem domu župni odbor Celjske sokolske župe, da se razgovori o novo nastalem položaju. Zastopana so bila na sestanku vsa društva župe in sicer: Braslovče, Celje, Dol pri Hrastniku, Gornji grad, Hrastnik, Laško, Mozirje, Petrovče, Polzela, Radeče, Rimske toplice, Rogaska Slatina, Rogatec Šmarje pri Jelšah, Sočani, St. Jurij ob i. ž., St. Pavel, St. Peter v Sav. dol., Trbovlje, Vošnjak, Vransko, Zagorje in Zalec. Sprejeta je bila resolucija, ki pravi m. dr.: »Župni odbor Celjske sokolske župe, zbran polnoštevilno na svoji seji dne 12. decembra 1929, v celjskem Narodnem domu, sporoča enodušno starihinstvu Jugoslovanskega sokolskega saveza, da hočejo društva Celjske sokolske župe pristopiti v novo organizacijo »Sokola kraljevine Jugoslavije«.

Istočasno je bila določena petčlanska delegacija za glavno skupščino JSS v

Beogradu v nedeljo 15. decembra t. l. Društva Celjske sokolske župe skličejo v prihodnjih dneh izredne občne zbere, na katerih se bo članstvu pojasnil novi položaj in se bo določilo vse potrebno za vstop v »Sokola kraljevine Jugoslavije«.

Bled, 13. dec. d. Sokolsko društvo na Bledu je imelo danes sejo, na kateri je soglasno sklenila, da vstopi v »Sokola kraljevine Jugoslavije«. Sokolskemu starosti prestolonasledniku kraljeviču Petru je bila poslana pozdravna brzojavka.

Beograd, 13. dec. AA. Predsednik ministrskega sveta general Peter Živković je prejel tole brzojavko: Vučitrn: 12. dec. Sokol v Vučitrnu na Kosovem hvaležno pozdravlja zakon o enotnem jugoslovanskem Sokolu, ki bo ustvaril sokolsko edinstvo za veličino in moč našega naroda in naše mile domovine. Pozdravljamo vas kot predsednika kraljevske vlade in pobuditelja tega pomembnega dejanja s sokolskim »Zdravje«! — Starešina Dušan Bosnić.

Seja jugoslovanskega episkopata

Katoliški škofje razpravljajo o osnovnoškem zakonu in Sokolu kraljevine Jugoslavije — Odgodena skupščina Orlov

Zagreb, 13. decembra. Č. Današnji »Hrvatska straža« poroča: Tekom večerajšnjega in današnjega dne so prispele v Zagreb vsi člani poslovnega odbora katoliškega episkopata kraljevine Jugoslavije in sicer: beograjski nadškof dr. Rodić, sarajevski nadškof dr. Šarić, ljubljanski škof dr. Jeglič, grško-katoliški škof križevački dr. Njarađ in splitski škof dr. Bonetiačić. Jugoslovanski škofje razpravljajo na svoji konferenci o raznih važnih in nujskih cerkvenih vprašanjih. Konferenca so se pričele davi ob 9. pod predsedstvom zagrebskega nadškofa dr. Bauerja. Seje se nadalju-

jejo ter bodo izdani o njih službeni komunikaciji. Kakor doznava vaš dostojnik, je predmet razprav položaj ustvarjen z novim zakonom o Sokolu kraljevine Jugoslavije in pa zakon o osnovnih šolah.

Ljubljana, 13. decembra r. Današnji »Slovenec« objavlja: Zbor delegatov »Jugoslovanske orlovske zveze«, ki se je imel vršiti 15. decembra 1929., se preloži na 22. decembra 1929 ob devetih v Ljudskem domu v Ljubljani. Vsi delegati se radi tega pozivajo, da prav gotovo pridejo v Ljubljano k zboru delegatov dne 22. decembra 1929. — Predsedstvo Jugoslovanske orlovske zveze.

Prevoz poljskega heroja iz Beograda

Beograd, 13. decembra AA. V tukajšnji katoliški cerkvi je bila opravljena tužna cerkvena svečanost. Poljska vlada je dala izkopati zemeljske ostanke znamenitega poljskega junaka izza poljske vstaje leta 1863. Romana Dalmajera, ki je kot emigrant pribežal v Beograd in tukaj umrl. Zemeljski ostanke poljskega heroja bodo prepeljani na Poljsko. Pred prenosom na kolodvor je bila krsta položena na črno obrobjen oder. Rekvemu je prisostvovalo osebje poljskega poslanstva, ugledni zastopniki poljske kolonije in številni prijatelji Poljske v Beogradu. Odpravnik francoskega poslanstva Malonay je položil na oder krasen venec v imenu francoskega poslanstva. Zemeljski ostanke poljskega junaka so bili položeni v poseben voz, ki so ga priklopili budimpeštanskemu brzojavku.

Premestitev v sodni službi

Beograd, 13. decembra. p. Sodnik ljubljanskega deželnega sodišča dr. Kravina je premestjen v ministrstvo pravde, oddelek za Slovenijo in Dalmacijo.

Poljedelski načelnik zagrebske banske uprave

Beograd, 13. decembra. AA. Po sklepu ministra za poljedelstvo je postavljen za vršila dolžnosti načelnika za poljedelstvo pri banki upravi sarkel banovine inž. Stepan Jurić, profesor gospodarske fakultete v Zagrebu.

Vihar na Jadranu

Šibenik, 13. dec. n. Davi ob 3 je pričela razsajati na vsem gornjem Jadranu silna orkanska burja z velikimi padavinami. Zaradi neverjetno razburkanega morja so mnogi parobrodi morali pristati v najbližjih lukah, da se rešijo pred divjajočim morskim elementom. Vihar je napravil ogromno škodo na obali vse severne Dalmacije. V Šibeniku je došla med drugim tudi radijska vest, da se je nasedel na rti italijanski parobrod, ki je ponesel na rti Bomaster. Vse ladje so imele danes velike zamude.

Težnje naših izvoznikov

Beograd, 13. decembra p. Danes se je v ministrstvu trgovine vršila konferenca med predstavniki gospodarskih zbornic in zastopniki ministrstva. Gospodarske zbornice so zastopali tajnik ljubljanske zbornice g. Mohorić, tajnik beograjske industrijske zbornice g. Marodić in predstavnik sarajevke zbornice g. Besarović. Ministra za trgovino je na konferenci zastopal inspektor M. Lazarević. Na konferenci se je razpravljalo o členu 44. zakona o pospeševanju poljedelstva. Predstavniki gospodarskih zbornic so opozarjali na to, da je naš izvoz že zelo obremenjen in se mora boriti z največjimi težavami in hudo inozemsko konkurenco. Poleg tega so proizvođači industrije, zlasti žumske in rudarske, mnogo bolj obremenjeni kakor pa poljedelski proizvođači. Zbornice bodo tozadevno predložile ministru trgovine še obširno spomenico s primernimi spreminjalnimi predlogi. Deputacija je končno prosila, naj bi država kar najbolj pospeševala izvoz z raznimi ugodnostmi, nagradami in drugimi olajšavami.

Izboljšanje odnošajev med Avstrijo in Italijo

Italijanska vlada pristala na avstrijsko zunanje posojilo v iznosu 725 milijonov šilingov

Dunaj, 13. decembra. g. Na današnji seji Narodnega sveta je sporočil zvezni kancelar dr. Schöberl, da je prizadevanjem vlade uspelo, da so postali odnošaji z Italijo, na čijih izboljšanju sta delovala že njegova dva predhodnika, pristno prijateljski. S tem, je dejal kancelar dr. Schöberl, se je dosegel bistven napredek v zunanji politiki, ki šteje za enega svojih glavnih elementov lojalno prijateljske odnošaje z Italijo. Oziroma se na ta srečni razvoj, mi je sporočil šef italijanske vlade Mussolini, da je italijanska vlada dala svoj pristanek za dosego

pogojev glede našega zunanjega posojila in da ga bo podpisala. Italijanska vlada bo s svoje strani pristopila k dogovoru glede ureditve dolgov, ki so bili leta 1928. sklenjeni z evropskimi državami, leta 1929. pa z Ameriko. Dalje je italijanska vlada pristala na sklepe glede reparacijskih vprašanj, ki so potrebna za omogočitev posojila.

Avstrijska vlada je na današnji seji narodnega sveta predložila predlog glede pooblastila za najetje inozemskega posojila v višini 725 milijonov šilingov.

Načrt za novi angleški premogovni zakon

Zakon predvideva znižanje delovnega časa in ustanovitev meznega razsodišča — Izpreminjalni predlogi liberalcev in konservativcev

London, 13. decembra. o. Vladni načrt novega premogovnega zakona je bil sprejet v prizadetih krogih zelo različno.

Rudariji pozdravljajo znižanje delovnega časa od 8 na 7 in pol ur in ustanovitev državnega meznega razsodišča. Lastniki premogovnikov pa se zopet upirajo znižanju delovnega časa, dočim odobravajo odredbe novega zakona, ki se nanašajo na prodajo premoaga. Lastniki se posebno protivijo določbi, ki prepoveduje podražitev premoaga za domačo uporabo.

V spodnji zbornici je nastala zaradi sprejema novega premogovnega zakona interesantna situacija. Liberalci so pripravili odklonilen predlog, ki bi v primeru, da bi ga podpirali konservativci, onemogočil sprejem vladnega premogovnega zakona. Kakor poročajo

listi, pa ne bodo podpirali konservativci liberalcev, temveč predložili izpreminjalni predlog, ki bo bolj direktno napravljen proti novemu premogovnemu zakonskemu načrtu.

Liberalni izpreminjalni predlog se izrek za znižanje delovnega časa in za ustanovitev narodnega industrijskega sveta. Na drugi strani: očita liberalni predlog vladi, da ni ničesar storila za reorganizacijo industrije in za zmanjšanje stroškov produkcije s pomočjo boljšega izrabljanja premogovnikov. Po mnenju liberalcev bo novi premogovni zakon škodoval racionalni izbiri premogovnikov in znatno zvišal produkcijske stroške. Na ta način bosta morala industrija in konzumenti nositi težka bremena podražitev premoaga, kar bo povzročilo povišanje konkurence inozemskega premoaga.

Konservativci grajajo egiptsko politiko vlade

Podaljšanje zasedanja spodnje zbornice do božiča — Priprave za veliko debato o angleško-egiptovskem sporazumu

London, 13. decembra o. Zaradi nujnega dela bo zasedala spodnja zbornica do Božiča. Kakor pričakujejo, bo ta dan konservativna stranka otvorila debato o egiptski politiki delavske vlade in o pomorski bazi v Singapuru.

Londonke »Times« napovedujejo, da bodo konservativci ostro napadli vlado zaradi angleško-egiptske pogodbe, zaradi katere bo imetje in življenje inozemcev v Egiptu zelo ogroženo. Vlada bo branila angleško-egiptsko pogodbo z argumenti, katere je rabil lord Thomson v svojem poročilu o angleško-egiptski pogodbi v lordski zbornici.

Vlada stoji na stališču, da bo smatrala pogodbo v primeru, da egiptska vlada ne bi mogla zavarovati interesov inozemcev.

za neveljavno. Deklaracija iz leta 1922., v kolikor govori o inozemski intervenciji, je ostala neizpremenjena. Zaradi tega se z angleško-egiptskim sporazumom ne bodo izpremenili odnošaji med Anglijo in Egiptom.

»Times« odobravajo Greyev obsebo govora lorda Lloyda, ki je napačno primerjal Egipt z Indijo, in ugotavljajo, da se Macdonaldova egiptska politika ne razlikuje mnogo od politike njegovih prednikov. So točke v novi pogodbi, katere je mogoče odobriti. O drugih točkah se lahko še govori. V splošnem pa se lahko smatra novo pogodbo za poskus postaviti angleško-egiptske odnošaje na podlago, katero je začrtal lord Cromer.

Aretacija pravega düsseldorfkega morilca?

Policija v Hebu je aretirala nekega Josipa Mayerja, ki je nujno osumljen grozovitih umorov v Düsseldorfu

Praga, 13. decembra. a. Policija je včeraj v majhni gostilnici v Hebu aretirala moža, ki je nujno osumljen, da je v zvezi z umori v Düsseldorfu. Aretirani je izjavil, da se piše Jurij Mayer. Star je 28 let in je rodom iz Hebe. Te izjave pa so bile potvorenje. Aretiranec se je izjavil za svojega brata. On sam se piše Josip Mayer ter je rojen l. 1898. v Lehensteinu pri Hebu. Policija ga že od l. 1927. išče zaradi deseterletne. Bil je že zaradi težkih deliktov predkaznovan. Dose obtežilo je pismo, ki so ga našli pri njem in čigar pisava je identična s pisavo v pismu, ki ga je dobila rednica

umorjene deklice Gertrude Albermannove. Dalje se je ugotovilo, da se osebni opis düsseldorfkega morilca natančno strinja z osebo Jurija Mayerja. Dalje je važno, da je bil Jurij Mayer za časa umorov v Düsseldorfu. Hebska policija je stopila v zvezo z düsseldorfsko policijo.

Heb, 13. decembra. s. Zvečer sporoča hebska policija, da postaja sum proti aretiranemu Juriju Mayerju vedno večji. Mayer tajni dosedaj vsako krivdo. Iz Düsseldorfa je odstopal kriminalni uradnik, ki bo sodeloval v preiskavi.

Drag požar v Zagrebu

Zgorelo za 2 milijona medikamentov.

Zagreb, 13. dec. Č. Danes ob 2. popoldne je izbruhnil požar v skladišču Jugofarmacije v Jukićevi ulici št. 12. Ogenj je nastal zaradi tega, ker so bile police z raznim gorljivim materialom postavljene preblizu peči. Delavci, ki so odšli opoldne k obedu, so naložili peč, da se ogreje prostor do njihovega povratka ob 2. popoldne. Zaradi dragocenega materiala, ki se nahaja v skladišču, so imeli gasilci pri gašenju silne težave. Kljub svojem pazljivemu postopanju jim ni moglo uspeti, da ne bi bili pri gašenju pokvarili mnogo dragih medikamentov škodo cenijo na 2 milijona dinarjev, katere polovica je bila povzročena z ognjem samim, druga polovica pa pri gašenju. Oblastvena komisija pride jutri na kraj nesreče, da ugotovi vzrok požara in eventualno krivdo. Glede zavarovalnine se za enkrat še ničesar ne javlja.

Bolgarska kampanja proti reparaacijam

Sofija, 13. dec. AA. Predsedstvo udruženja »Otag Paisije« je izготovilo končno besedilo spomenice o reparacijah v zvezi z neutilizirano pogodbo. Spomenico bo udruženje izročilo Društvu narodov.

Nakup plemenske živine

Beograd, 13. decembra. AA. Komisija za nabavo plemenske živine, ki jo je ministrstvo poljedelstva poslalo v inozemstvo, se je vrnila domov. Komisija je kupila 2209 glav plemenske živine, ki bo razdeljena na razna živinorejska sredstva v državi. Nabavljena plemenska živina je prvoklasne vrste z vsemi izpričevali o pokolenju in poreku.

Beda nemških kolonistov v Rusiji

Moskva, 13. dec. AA. Nemški kolonisti, ki so se odpravljali na povratek v Nemčijo so bili primorani vrniti se v Sibirijo. Poslali so tukajšnjemu nemškemu poslaniku več obupnih brzojavk, v katerih prosijo pomoči. Eno teh brzojavk se glasi: »Umiramo od glada, vrgli so nas iz vagonov, v katerih smo bili prepeljani semkaj. Nimamo česa, da bi jedli, naša deca se vije v krčih od glada in joka. Prosimo pomoči!«

Tragična usoda ribiških ladij

London, 13. dec. o. Izmed 12 ribiških ladij iz Lowestofta, ki so jih pogrešali od zadnjega strahovitega viharja, se je vrnila danes v luko samo ena ladja, ki je prila s popolnoma raztrganimi jadrji 14 dni po morju. To jadrnico je zapazila ladja »Grimsby«, ki jo je privlekla v luko. Angleška admiraliteta je dala vojnim ladjam nalog, naj natančno preiščejo morje in prožijo pogrešanim jadrnicam eventualno pomoč.

V Afganistanu se zopet koljejo

Pešavar, 13. dec. Po poročilih iz Kabula je izbruhnil v okraju Kohidaman v Afganistanu upor. Nadir Khan je poslal proti upornikom močne čete, da potlačijo uporniško gibanje. Kakor poročajo, je bilo odvedenih v Kabul 20 oseb, kjer so bile obsojene in obglavljene. Dne 5. decembra je bilo usmrčenih v Kabulu 5 oseb, ki so hoteli vreči vlado padšaha Nadir Khana.

Slava kraljevskega doma

Beograd, 13. dec. p. V novem kraljevem dvorcu na Dedinju se je danes vršila proslava zaštitnika kraljevske hiše sv. Andreja Prvozvanega. Proslavi so prisostvovali samo člani kraljevske rodbine. Navzoča sta bila tudi princ Pavle in kneginja Olga. Seženje kolača je opravil patrijarh Dimitrije. Vlado sta zastopala ministrski predsednik general Pera Živković in minister pravde dr. Srškić.

Naslednik R. Šaponjica

Beograd, 13. dec. p. Namesto umrlega Radomira Šaponjica je bil za šefa naše delegacije za pogajanja z Bolgarijo imenovan direktor konzularno-trgovinskega oddelka zunanjega ministrstva dr. Miroslav Janković, ki je nocoj odpotoval v Sofijo. Pogajanja se bodo nadaljevala bržkone že jutri, najkasneje pa začetkom prihodnjega tedna.

Zakon o ribarstvu

Beograd, 13. dec. AA. V ministrstvu poljedelstva je bil izdela načrt zakona o ribarstvu. Dela na načrtu bodo končana proti koncu tega meseca, nakar bo načrt poslan bankim upravam in vsem strokovnjakom v državi. Ko bo ministrstvo prejelo mišljenja bankih uprav in strokovnjakov, bo sklicalo ožjo konferenco strokovnjakov, ki bodo podali svoje misli o tem načrtu in ki bodo končno veljavno izdelali načrt za široko konferenco, na kateri bo načrt definitivno redigiran. Ožja konferenca se bo sestala že v teku meseca januarja.

Seja VZS

Beograd, 13. decembra. p. Vrhovni zakonodajni svet je sklican za 16. t. m. popoldne. Dnevni red še ni določen.

Tajna seja ljubljanskega občinskega sveta

Ljubljana, 13. decembra. V torek prekinjena seja občinskega sveta se je danes ob 18. nadaljevala. Prvotno za javno sejo določeno poročilo stanovniškega gradbenega urada o znižanju najemnin v mestnih hišah je bilo postavljeno kot prva točka tajne seje. Za znižanje najemnin je zaprosilo okoli 40 strank. Razvila se je zanimiva in živahna debata, v katero so posegli skoro vsi občinski svetniki. Do definitivnih zaključkov ni prišlo. Nato je prišlo na dnevni red poročilo personalno-pravnega oddelka o napredovanju in upokojitvi magistratnih uslužbencev.

Mestnemu fiziku dr. Rusu Mavriciju se prizna 2. plačilna stopnja V. čin. razreda v smislu § 33 služb pragmatike. Nadsvet. Govekarju Franu se prizna V. čin. razred 2. plač. stopnja. — Hojan Janko se uvrsti v VIII/1 plač. stop. kat. B. — Malgaš Ivan se uvrsti v 2. plač. stopnjo X čin. razreda kategorija C. — Sedeju Alojziju od 1. julija 1929 IX. čin. razred 2. plač. stopnja. — Tomažič Ivan se uvrsti v XI čin. razr. 1. plačilna stopnja kat. C. — Trček Janko se uvrsti v XI čin. razred 1. plač. stopnja kat. C. — Potokar Gabriel, uradni poizvedovalec v mest. soc. uradu se imenuje za oficijanta v 2. plačilno stopnjo oficijantov — Pipp Alojzij, se imenuje za oficijanta 9. plačilne stopnje. — V smislu § 37 službene pragmatike napredujejo: Švigelj Anton, sluga, v 6. plač. stopnjo; Arzenšek Stefan, sluga, v 6. plačilno stopnjo; Oblak Karel, sluga, v 2. plačilno stopnjo; Zdravič Anton, sluga, v 8. plačilno stopnjo. V pokojnino se mu vsteejo 6 let, 8 mesecev in 26 dni pri reševanju postaji: Pelc Ignacij, sluga, v 7. plačilno stopnjo; Menart Stanek, sluga, v 3. plačilno stopnjo. — V smislu § 26 službene pragmatike napredujejo: Igič Tomislav, oficijant, v 10. plačilno stopnjo; Mlinar Marija, oficijantka, v 3. plačilno stopnjo. — Po § 31 službene pragmatike napredujejo sledeči nižji tehnični uslužbenci: Kocijan Ivan, Buh Alojz, Indof Ivan, vsi trije poklicni gasilci, v 3. plačilno stopnjo I. kat.; Miljavec Franc, paznik, v 3. plačilno stopnjo I. kat.; Stanjko Ludovik sedlar, v 4. plačilno stopnjo II. kat.; Masle Andrej, Lampič Franc, oba paznika, oba v 6. plačilno stopnjo II. kat.; Bevič Franc, strojnik, v 3. plačilno stopnjo II. kat. (v pokojnino se mu vsteejo 2 leti in 26 dni provizorne mestne službe); Brčić Ivan, paznik, v 8. plačilno stopnjo II. kat.; Vovko Ferdo v 3. plačilno stopnjo III. kat. — Stefančič Ivan, strojnik mestne planinarje, se uvrsti s 1. majem 1928 v 7. plačilno stopnjo III. kat. — Virant Franc, monter, se na predlog upravnega odbora mestne elektrarne uvrsti v III. kat. 2. plač. stop. vodilni monter mestne planinarje Mihevc Ignac se uvrsti v III. kategorijo 2. plač. stop. niž. tehn. osebja. — Plinar mestne planinarje Sluga Franc se uvrsti v III. kat. 3. plačilna stopnja. — Krištof Ivan, monter pri elektrarni, se imenuje v II. kat. 4. plač. stop. — Vanelli Avgust, monter pri mestni planarni, se imenuje v II. kat. 2. plač. stop. Barle Zlatka, pomožna uradnica, napreduje za stalno pomožno uradnico z naslovom mag. oficijantka. — Puterle Alojzij, monter pri mestni elektrarni, se imenuje v II. kategorijo 1. plačilna stopnja. — Pogačnik, Dragotin, pretkalec mestne elektrarne, se imenuje v 3. plačilno stopnjo X čin. razr. skupina C. — Inž. Pogačnik Ciril in inž. Kavčič Kajetan se imenujeta s 1. januarjem 1930 za gradb. praktikanta A. mestnih uradnikov. — Učitelj risanja na mestni ž. realni gimnaziji Fr. Podrekar se uvrsti s 1. januarjem 1930 z ozirom na njegovo strokovno udejstvovanje v IX čin. razred 3. plačilna stopnja kat. B. s pravico do VIII čin. razreda 1. stopnje dne 1. januarja 1933. — Profesorjem na mestni ženski realni gimnaziji dr. Moletu Rudolfo, dr. Pestotniku Pavlu in dr. Grošlju Rud. se priznajo prejemki s 1. januarjem 1930 VI. čin. razreda 4. plačilna stopnja mestnih uradnikov, kat. A. — Z ozirom na razpis za stalno proforsko mesto na mestni ženski realni gimnaziji se imenuje s tekočim šolskim letom, t. j. s 1. septembrom 1929 za stalnega profesorja Kalan Pavle, v IX čin. razreda lic. profesorjev. V pokojnino in napredovanje se mu vsteejo določena dneva vstopa v mestno službo, t. i. od 15. septembra 1925.

Upokojena sta: s polno pokojnino Anton Zemljak, kurjač mestne elektrarne, in s 97,6% pokojnino Gašper Humelj, telefonist mestnega gasilskega urada.

Sela je trajala tri ure, samo debata o znižanju najemnin v mestnih hišah je trajala nad dve uri.

Nudimo gimske suknje,

nuknjlje ter druga prvovrstna oblačila za gospode in otroke, do Božiča po znatno znižanih cenah. Edina špeciialna trgovina z oblačili za gospode in deca

I. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

Naši kraji in ljudje

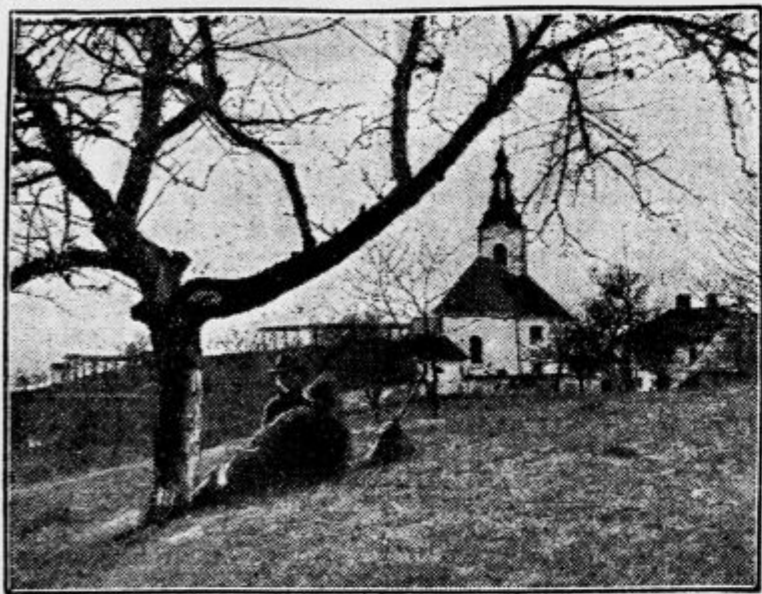
Planinsko koč na Janče!

Janče, 10. decembra

Janče, ta 794 m visoka gora, dvigajoča se nad vso verigo vrhovcev, ki se vlečejo po desnem bregu Save od zaloskih klancev pa do litjskega Sitarjevca, je bila svoje čase veliko bolj znana, kakor pa je zadnje čase. Znana je bila po Hrvatskem, po bivših avstrijskih kronovinah, na Dunaju in celo v samem Berlinu zaradi znane janske afere: Ono nedeljo, ko je bila v Šmartnem

česar si zaželi vsak planinski izletnik: primernega zatočišča, okrepčevališča, gostilne, koč.

Sedaj sicer imamo majhen lokalček, kjer ima z. Gale skromno brezalkoholno gostilno. Za današnje čase, ko so planinarji že precej izbirljivi, pa je to vsekakor premalo. Pomisliti je treba, da nima vsa obširna planinska fara niti ene gostilne. Prejšnji župnik z. Dolnekar je imel morda hvalje-

pri Litli bima, bilo je to menda l. 1869., so doživeli ljubljanski Turnarji strahovit polom. Z novo frankfurtsko po pohiteli v naš kraj na izlet. Domačini naši pa so imeli takrat že trde slovenske butice in nič manj tudi trdi pesti.

Hajlovska, pesem, frankfurtske barve in trda janska pest so udarile skup. Rezultat: Ljubljanski nemškutariji in njih gostje so jo ucvrtili po bregu nizdol, nova zastava pa je neznankam izginila. To je bil velik kralj po vsem nemškem svetu in je vlada poslala par kompanij volakov, iskat pogrešano zastavo.

Pogumni Jančarji so takrat mnogo prebrčeli, ampak — vsa čast! — držali so se junaško. Eji, to so časi, vredni, da jih otmemo pozabljeni. Ko je baš 60 let, odkar so se skušali Nemci s svojo invazijo na ta lep prostorček v Zasavju.

Zadnje desetletje pa ni prineslo kljub oživljenemu turizmu na Janče takega življenja, kakor bi ga zaslužili kralji, ki je sicer tako lepo obdan na svojem vznožju od železniških tračnic in je v njegovem krajevu doma mir in poezija.

Našem gorskemu kraju manjka neka,

vreden cilj, ko je skušal svoje farame obvarovati pred pogubnim alkoholom, in ni dovolil, da bi dobile Janče vsaj primerno gostilno.

Ampak se mu to ni vedno obneslo. Kdor je hotel v razigrano voljo in si je želel čašo vina, pa jo je mahnil v Unanjarje ali pa kam na drugo stran, kjer »bog roko ven molli«.

Badjura v svojem »Zasavju« naša smučišča precej obrajta, posebno ono turo na Višnjo goro, ali pa na Kresnice. Saj je izbire dovolil!

Odkar imamo jevnisko postajo, ni do vrha več kakor dobro uro. Vsak izletnik pa bi se na vrhu rad okrepčal.

Ze lani pozimi je prišlo k nam ob nedeljah po več deset smučarjev, posamezne izletniške skupine pa prihajajo vse leto.

»A, kaj, niti gostilne ni?« se jezni odpravljajo izletniki dalje, ko ne dobe niti prigrizka niti pižice.

Zato priporočamo vsem merodajnim faktorjem: Vzemite v svoj program, da pride na Janče prepotrebna planinska zgradba, do tedaj pa otvorite vsaj pošteno dobro založeno gostilno.

Zadnji bratov Šubicev umrl

Poljana, 13. decembra

Pretekli teden je umrl v škofjeloški bolnišnici Pavle Šubice, brat Šubicev-umetnikov, star 68 let. Pokojnik je imel mnogo skupnega z umetniki Šubici, bil pa je posebej med petimi brati. Dasi je obiskoval te tedno enorazredno poljansko šolo, si je z marljivim čitanjem že v mladih letih pridobil širše duševno obzorje. Bil je jako nadarjen, imel je silno dober spomin in prirojeni talent. Tudi v slikarstvu je bil nadarjen po zadržanih pokojnih bratov. V slikarsko umetnost ga je uvedel oče Stefan v Poljanah, navodila sta mu dajala tudi brata Janez in Jurij.

Brata Janez in Jurij sta večkrat govorila o njegovem slikarskem talentu, njegov bližnji sorodnik, pokojni ravnatelj Ivan Šubice, pa je večkrat zatrjeval, da je bil Pavle posebno genijalen v kompoziciji barv. Nemirna kri na Pavlu ni dala miru. Z doma pridobljenim znanjem o slikarstvu se je podal takoj po svetu in so ga zlasti v južnih krajih Hrvatske imeli za večnega potnika. Slikal in preslikal je nešteto kapel in znamenj. Neredno življenje pa je ubijalo njegove moči in njegov talent. Tudi vid mu je pešal vedno bolj. Pri vsem pomamikanju in ves nadležnosti pa je večkrat zatrjeval, da bo preživel vse Šubice. In to se je tudi zgodilo. Bodi mu lahka zemlja!

Hrvatski turisti na Sv. Gori

Sv. Gora, 13. decembra

V nedeljo je pohitelo okrog 45 članov Hrvatskega planinarskega društva iz Zagreba na skupni jesenski izlet na Sv. Goro v Zasavju. Gostje so odšli pod vodstvom svojih društvenih funkcionarjev, s seboj pa so imeli tudi glasbeno sekcijo, ki so deluje redno na vseh izletih, ki jih dovoli društvena potna blagajna.

Iz Zagreba so se odpeljali planinarji še v dokaj ugodnem vremenu, že med potjo pa je grozilo slabo vreme, ki se je pred Zidanim mostom spremenilo v kaj slabo vremensko napoved. Baš v jutranjem času, ko bi morali pohiteti na pot ljubljanski in litjski planinarji, da pričakajo na Savi pri Litli goste iz savske banovine, je bilo prav tako neurje in je bilo kakor iz škafa. Le malokdo se je podal tedaj na pot, misleč, da je deževje obdržalo tudi Hrvate doma.

Službojuči odborški litjske podružnice SPD so odšli sicer že s prvimi jutranjimi vlakom, da so uredili vse za sprejem gostov. Po izstopu Zagrebčanov na postaji Sava je deževno vreme nagajalo še precej časa, ta čas so vedrili v savskih gostilnah. Ko se je proti poldnevni dež usta-

Gripo - influenco

vohče vsako nerazpoloženje odpravi

ALGA

V lekarnah in drogerijah 1 steklenica Din 16.—

Škofjeloške ceste

Škofja Loka, 13. decembra

Problem zase so ceste škofjeloške okraja, ki kljub vsemu naporu cestnega odbora niti povprečno ne dosegajo zadovoljivega stanja in izgleda. Tei kalamiteti tudi še v dogledni dobi prihodnjih let ne bo konca. Treba je le malo deževja in naše ceste se izpremenijo v blatna polja večjih in manjših jezer v kotanjah in mlakužah, ki jih je na vsak korak dovolj. Komaj se en predel malo preuredi, že kriči kopica drugih po popravilu, da o urejenem cestnem parku sploh ni mogoče govoriti. Treba bo sedanjim ukrepom dati večje iniciativnosti, da se ustvari čim prej vsa možnost temeljitega popravila sedanjega desolatnega stanja na škofjeloških cestah. Ne zanikamo, da se je kolodvorska linija lepo preuredila, da se je popravila pot preko Spodnjega trga in da so se ceste na jesen več ali manj posule z gramozom. Vsakdo pa bo prav tako rad pripoznal, da je treba le koraka iz mestnih ulic in človek je že do gležnjev v blatu, ki ga je enako dovolj proti Poljanski dolini, ka-

kor proti Stari Loki, katere prebivalci so pravi reveži, ko morajo preko kopice blata in luž po opravkih v Škofjo Loko.

Na popravilo cest so enako zainteresirani tudi lastniki navadnih kakor motornih vozil, katerih pritožbe so vsakodnevne, ker se prvim muči živina, a drugim z neprestanimi stresljaji predčasno uničuje motor in celotna karoserija. Ako drugega ni mogoče storiti, naj čestni odbor pošlje za sedaj v najbolj frekventirane dele par cestarjev, da postrgajo blato in bo vsaj pešcem nekoliko olajšana pot v Škofjo Loko. In to upamo, da se lahko stori.

Širjenje otroških bolezni

Litija, 13. decembra

Na predilniških stavbah v Gradcu pri Litli se je pojavil primer davice. Zbolel je 4-letni otrok nekega delavca. Ko je bilo otrokovo stanje že skrajno opasno, so poklicali zdravnika, ki je nudil malemu bolniku pomoč in ga z injekcijami ohranil pri življenju. Dečko se je po domnevi domačih najbrž nalezil bolezenskih kalic na Jančah, kjer je bil nedavno na počitnicah.

Po dobljenih poročilih so slične bolezni v naši okolici precej razširjene. Več hudih primerov škrlatinke in davice se je pojavilo na Prežganem, kjer so tudi morali iskati zdravniško pomoč. Na Dolah v litjskem okraju pa so divjale še nedavno precej močno ošpice in bolezni še ni povsem ponehala. Značilna za razširjenost ošpic je statistika dolske šole. Od 164 vpisanih otrok je zbolelo do sedaj že precej nad polovico. Vendar ta epidemija ni povzročila do sedaj nikakega smrtnega primera. Pač pa je zahtevalo nesrečno naključje smrtno žrtev v Šmartnem pri Litli.

Tamkaj je zbolel sinček čevljarja z. Nagraška. Izvid je ugotovil škrlatinko. Mamega so odpeljali v ljubljansko bolnico, kjer pa je že v kratkem preminil za zavratno boleznijo.

Priporočamo, da se vsak primer obolenja lavi zdravniku in da se vsak bolnik ravna točno in vestno po njegovih odredbah. Glede na polov davice v predilniških stavbah pa je izdala uprava odlok, da se ji mora vsako obolenje takoj sporočiti, da potem bolnika izolirajo.

Kočevske zadeve in novice

Kočevje, 13. decembra

Proračun mestne občine za l. 1930. izkazuje primanjkljaj v znesku 798.181 Din. Izdatki so predvideni v tem letu skupno 946.381 Din, dočim je dohodek le 148.200 Din. Primanjkljaj se bo kril z najrazličnejšimi dokladami. Ta proračun predvideva tudi najem 1 milijonskega posojila pri ljubljanski Mestni hranilnici, kakor je to že sklenil plenum občinskega odbora na svoji seji z dne 15. l. 1929. v svrhu sanacije mestne hranilnice.

Kulturno življenje v Kočevju precej spl. Razen proslav l. decembra Kočevlje že nad tri mesece ni imelo nikakega koncerta in izre. Pri vseh družtvih se čuti pomanjkanje iniciativnosti. Vrzel, ki je nastala zaradi tega, bo dobro zamažena koncem tega in ves drugi mesec s plesnimi večerki. Edino, kar še sedaj imamo v mestu, je kino v hotelu »Trste«, katerega poseba kočevsko občinstvo v obilnem številu.

Hodnik za pešce, ki vodi iz mesta na rudnik, je v zelo slabem stanju. Trotar bi bil treba nasuti s peskom ali z lešem in to čim prej, dokler še ne zapade sneg. Rudnik dela sedaj s polno paro. Treba je zvišati produkcijo z ozirom na bližajočo se zimo. Delavcev je sedaj okrog 300, med njimi je mnogo Ličanov in Primorcev, ki so priznani delavci. Prišli so od daleč, rustiši tam ženo in otroke, samo da dobi malo več zaslužka in z njim kruha, kakor jim ga more dati sromna Lika in trdi primorski Kras.

Kočevje je dobilo za mestno župno cerkev nove orgle, na katere bo lahko pomno. Orgle so krasno delo znanega mojstra Jenka iz St. Vida nad Ljubljano in so najbrž največje v Jugošlavi. Orgle je izdelano po načrtu znanega arhitekta dr. Vurnika. Sredi orgel se dviguje soha sv. Frančiška Asiškega, delo kiparja Fr. Kralja. Orgle so stale 280.000 Din, kar je horendna vsota za tako malo mesto kot je Kočevje.

Umrl so v Spodnjem logu Marjeta Semič v starosti 84 let: v Livoldu posestnika Marija Wolf, stara 55 let, in Ana Stonič, stara 74 let. V Stari cerkvi je umrl najstarejši Starocerkvan Dolamosel. Pokojni je bil star 88 let in bil dolgo let kot kovaški molster v Avstriji in Ameriki.

Cene govorijo

da smo najcenejši v vseh oblačilnih potrebščinah. Oblike, suknje, double štote, perilo, pletenice, trikotarje, rokavice, nogavice, športne čepice itd. kupite pri nas po najnižjih cenah in v veliki izbiri.

H. PRESKER, Sv. Petra cesta 14.

Newyork, mesto sani

Danes ob 14.30 bo predvajala ZKD v prostorih elitnega kina Matice zanimiv film, ki nas povede v deželo dolarjev, v Ameriko. Razkazuje nam v glavnem Newyork. Ogromno je to velenje, največje na svetu, in mi Evropani si niti v najbujnejši fantaziji ne moremo predstavljati življenja v tej ogromni metropoli. Občudivamo orjaške nehotične, s strahom gledamo velikanski promet avtomobilov, valjuje množice ljudi, ki se razgrinjajo po širokih avenijah.

Film nam razkazuje brezmejno bogastvo in luksuz na eni strani, a ne zakriva na drugi strani največje bede, ki jo zasledimo v najrazličnejših okrajih velenja. Ogromen je klop svobode in newyorški luči.

O filmu bo predaval prof. dr. P. Breznik, ki se je letos dal časa muditi v Ameriki in na lastne oči gledal življenje Amerike! Zanimiv filmski spored, ki se bo ponavljal še jutri ob 11. dopoldne, je priložnost vsakomur v ogled, zlasti šolski mladini in dijaštvu.

Priključek na omrežje —

velika moda

TELEFUNKEN 9 W

Vsa Evropa v zvočniku!

5 cevnih aparat, ki prekosli najvišje zahteve! Direktno priključljivo na izmenično omrežje za luč.

Telefunken 9 W s pripadajočimi elektronskimi stane Din 11.360.—

TELEFUNKEN

NAJSTAREJŠA ISKUSTVA — NAJMODERNEJŠA KONSTRUKCIJA

Beg zaljubljenega dekleta

Ljubljana, 13. decembra

V neki družini so imeli eno obisk iz zelene Štajerske. Na vrata sta na večer potrkali sestra domačice gospe H. ter njena hčerka, 16letna Marica. Svidenje je bilo izredno prisrčno, gospe sta si imeli povedati veliko raznih novic in je gospe H. napravila tu pa tam tudi izredno skrben obraz, kakor da jo nekaj teži. Stopila sta za hip tudi v drugo obo, naka sta se vrnili in obe nekam očitačo pogledali na živahno Marico, ki pa je gledala nekam zamišljeno po sobi, kakor da ji blodi misli neke daleč. Pozneje se je pogovor pletel dalje. Marica, lepa Marica je sem pa tja globoko vzdihnila in potočila tudi kako solzico. Naenkrat pa se je povsem spremenila. Napravila je vesel obraz in se od časa do časa ozirala proti oknu. Mati in teta nista opazili ničesar. Pač pa je Marica čula vse...

Zunaj pred hišo se je parkrat zaporedoma oglasila avtomobilska hupa. Marica se je nenadoma za hip oprostila ter odšla pod neko pretezo na hodnik. Prihodnji trenutek že je zunaj zadržal motor avtomobila, hupa se je še enkrat oglasila nekam zategnjeno ali vendar veselo. Iz veže je bušnila Marica urno, kar se je dalo in se ustavila ob razsvetljenem vozu. Kot bi trenil, se je oklenilo četvero rok, sledil je skok na avto in že je voz oddrdal v mesto.

Gospe v stanovanju sta se še vedno pogovarjali. Ni jima bilo mar, kaj se godi tisti hip zunaj. Preteklo je še nekoliko minut, ko je nekdo potrkal na vrata in je stopila v stanovanje nekam povsem neznanca ženska. Priklonila se je in izročila gospe H. listek, rekot:

»To-le mi je izročila malo preje na cesti mala gospodična ter me opozorila, naj vam povem, da je to vaša hčerka Marica.«

Gospe sta se spogledali. Postali sta blede, naslednji hip pa jima je kri zalila obraz. Ženska je medtem zginita, dočim sta gospe H. listek, rekot:

»Draga mamica. Ne morem več, zato moram bežati, moje srce govori zanj...«

Kot bi trenil, sta se zavedli, da znači to pobjeg male Marice. Seje tedaj sta ugotovili njeno odsotnost, hiteli sta na ulico, vendar o Marici ni bilo ne duha ne sluha. Iskali sta jo pozneje skoro vse večer po vsej Ljubljani, vendar zaman. Zaljubljena Marica se je odpeljala s svojim fantom, ki jo je otel materi in teti na tako romantičen način v njemu, mamici in Marici skoro tuje mesto. Malo zaljubljeno Marico bodo najbrž morali iskati še kaj časa, kajti zaljubljena sta pobjegnila najbrž v še bolj tuj svet.

Dva nova gosta ljubljanskega Zoo

Ljubljana, 12. decembra

Pri jesenski selitvi ptic je priletel med približno divjimi racami in gosmi na Ljubljansko barje tudi krasen sokol selec. Dočim so drugi severni posetniki ostali le po par dni pri nas in nato svojo pot nadaljevali proti jugu, je sivomodrikasti uje di naše barje tako ugajalo, da je menda sklenila kar pri nas pretočiti zimsko naloge.

Pa kako bi ji tudi ne prišlo pri nas, saj ji ni manjkalo hrane. Sokol je imel dovolj plena med pticami selivkami, pa tudi naših domačih se je lotil. Največ so trpele jerebice. K sreči pa njegovo veselje ni trajalo predolgo. Ko je sedel na visok kol ob Ljubljanci, odkoder je hotel opazovati svoje lovišče, ga je pokra, bilo za voščenerumene, z ostrimi kremplji oborožene noge, ki so bile sleherni dan okravavljene z nedolžno krvjo ubogih žrtev.

Z barja je moral v Ljubljano v Zoo, kjer se je tekotom dni že precej pomiril. Boli divji, kakor je sokol selec, le njegov sosed, četveronožni roparski sodrug, mlad divji maček ki se le tudi te pred kratkim naselil na našem veleselmu. Tu di nleza je privedla roparska strast v ujetništvo.

V Kozelji je bilo proti koncu oktobra pobitih več kokoši. Vseh skupaj kakih de

set. Eni je bila odtrgana glava, drugi prigrizen vrat, le malo pa je bilo popolnoma raztrganih.

Kdo bo neki, so razmišljali Trnovci. »Pes ni, pa tudi lisica ni, ker sta prevelika, da bi mogla zlesti med remeljni v drvarnice, kjer so našli največ žrtev. Na stavljali so pasti, ali dolgo brezuspešno, dokler se ni končno le posrečilo prijati zločinca, ki je bil razkrinkan v podobni pravega divjega mačka. Ujel ga je ljubljanski stražnik. Ko so mu bile umorjene trzi kokoši, je zbil iz desk zapah, vani nastavljal raztrgane kokoši in že prihodnje jutro je bila past zaprta, v njej pa je kihal neznana žival. Le težko je ugotovil, kaj je notri. Skoro ni mogel verjeti, ko je opazil, da je v pasti ujet pravi divji maček. To njegovo mnenje so potrdili tudi v Zoo, kjer so si novega gosta šele v železni kletki točneje gledali.

Lovski paznik iz Mestnega loga je videl divje mačke že lansko zimo v bližini Kozelje, kjer so baje imeli letos tudi mladiče, in baš odtod le najbrž prišel sivi nepridiprav. Sloh so v Mestnem logu tudi že pred leti ulovili in ustrelili več divjih mačk, ki jih je privabila tjakaj precej številna dobro gojena divjad.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Sobota, 14.: Don Carlos. Premijera. Izven.

Nedelja, 15. ob 15.: Janezek - Nosanček. Mladinska predstava. Znižane cene. Izven.

Ob 20.: Don Carlos. Izven.

Ponedeljek, 16.: Velika abeceda. C.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob pol 20.

Sobota, 14.: Mamele Nitouche. Opereta. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 15. ob 15.: Gorenjski slavček. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ob pol 20.: Tičar. Opereta. Premijera. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Sobota, 14.: Velika abeceda. Kuponi.

Nedelja, 15. ob 15.: Župan Stilmundski. Kmečka predstava. Globoko znižane cene. — Ob 20.: Wormski orožar. Znižane cene. Kuponi.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Začetek ob 20.15.

Sobota, 14.: Prisega ob polnoči.

Nedelja, 15.: Prisega ob polnoči.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Naval krvi, tesnoba srca, zasoplenost, dražljivost živcev, migrena, otožnost, nespanje, odpravimo kmalu z uporabo naravnih »Franz Josefov« grenčice. Znanstvene ugotovitve potrjujejo da služi »Franz Josefova« voda pri zagatitvi vseh vrst z najboljšim uspehom »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

Vsa L ubljana občuduie grandiozni velfilm Fritza Langa

Triumf filma! Velesenzacija Polet na luno in v vsemirje!

Žena na mesecu

Vse dosedanje predstave docela razprodane. Rezervirajte vstopnice telefonično in v predprodaji!

Predstave ob 4., 6., 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA

Tel. 2124.

Domače vesti

* **Proslava kraljevega rojstnega dneva.** Kakor javljajo iz Beograda, so za kraljev rojstni dan v teku obsežne priprave. Postavljajo se po vseh glavnih ulicah drogovji za zastave in lampijončke, s katerimi bo razsvetljeno vse mesto. V vseh hotelih in prenočiščih so oddane že vse sobe, prav tako pa tudi vse razpoložljive sobe v privatnih stanovanjih.

* **Sodniški izpit pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani** je napravil dr. Josip Dobrošek, avskultant deželnega sodišča v Ljubljani.

* **Nov član glavne kontrole.** S kraljevim ukazom je na predlog predsednika ministrskega sveta imenovan za člana glavne kontrole v 2. skupini I. kategorije Jovan Magovčević, advokat v Prištini.

* **Pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu** je razpisano mesto referenta kategorije A inženjerske stroke ter dve mesti uradnika kategorije B. Interesente opozarjamo na tozadevalni razpis v »Službenih Novinah« od 12. t. m.

* **Današnji številki našega lista** je priložen katalog znanih dobrih čevljev »Humani«, na katerega opozarjamo cenjene čitatelje.

* **Zanimivo rimske izkopine pri Beogradu.** Pri gradbi nove ceste, ki bo od Carve Cuprije vodila proti Čukarici, so delavci pri kopanju našli nekaj rimskih starine velikih dimenzij. Glavna ruševina predstavlja blok 4 metre širok, 5 metrov dolg in 8 metrov visok. Pri nadaljnjem kopanju so našli praznino, najbrže grobnico, ker so se nahajale v njej človeške lobanje. Konstrukcija bloka je še močna, tako, da jo bo treba z dinamitom razstreliti. Delavci so našli precej starorimskih republikanskih novcev iz bakra, nekoliko komadov pa tudi srebrnih in zlatih. Novci so bili izročeni narodnemu muzeju.

* **Zagreb dobi avtomatične telefonske govornice.** Neko privatno podjetje je svojedobno dobilo koncesijo, da v Zagrebu postavi na prometna krajih avtomatične telefonske govornice po vzoru modernih mest. Ker pa podjetje ni moglo realizirati svoje namere je oblastna poštna uprava zagrebska zadevo sama vzela v roke. Prva javna avtomatična telefonska govornica je bila že predvčerajšnjim montirana v foyerju glavne pošte. Govornica je lepo in okusno izdelana omarica, v kateri stoji aparat. V aparat se spusti dinar in s tem je dana zveza s centralo. Druge govornice bo že v bližnjih dneh montirana v foyeru glavnega kolodvora. Montiral se bo s časom približno dvajset takih govornic.

* **Pristanišče pri slapovih Krke.** V režijski mestni občini šibeniške je bilo nedavno urejeno novo pristanišče pri znanih slapovih reke Krke. Parobrod in čoln, ki dovažajo številne tujce k temu grandioznemu vodopadu, bodo odslej lahko pristajali na obali Krke, odkoder se jim razen divnega vodopada nudi tudi krasen razgled na romantični fjord ob izlivu Krke v Jadransko morje.

* **Umetniška Matica** javlja svojem članom, da se je tisk monografije Tineta Kosa zaradi tehničnih težkoč zakasnil, za kar ne bodo mogli dobiti člani objavljenih publikacij že za božič, temveč šele v začetku januarja. Poleg te knjige dobe člani Umetniške Maticе še dve sliki, in sicer originalno litografijo Toneta Kralja »Delo« ter reprodukcijo Frana Tratnika »Slepce«. Člane ter poverjenike vladno prosimo, da nam čimprej nakažejo zaostanke. Letna članarina znaša 24 Din in je še čas za priložitev. Umetniška Matica v Ljubljani, Dumaška cesta 35.

* **Slovenski klub v Sarajevu** je v tekočemu tridesetletnega obstoja. Martinov in čem letu pridelil z izrednim uspehom dve morda najbolj obiskani in uspešni zabavi v Miklavžev večer v korist društvene knjižnice, ki naj bi sarajevski Slovenci, povečini uradniki in delavci, pridno posečalo. Uspehu je največje pripomoč agilni odbor pod predsedstvom magistrskega ravnatelja g. Petra Pusta in društveni pevski zbor pod vodstvom pevovodje g. Zihlerja z izvajanjem slovenskih umetnih in narodnih pesmi.

* **Sneg v Bosni.** Iz Banjaluke poročajo, da je v tamkašnji okolici, zlasti pa pri Bosanskem Petrovcu in Kliču v sredo ponoči močno snežilo. Padlo je snega nad 20 cm visoko. Ponekod pa še več, tako da je promet zelo otežkočen.

* **Neprevидna manipulacija s puško.** Kmetovalec Melhič Oljuevič iz Banovcev pri Brodu je te dni popravljal jermen pri svoji puški. Pri tem pa je manipuliral tako neprevидno, da se je puška sprožila in ga je naboj zadel v trebuh. Oljuevič je se zgrudil na tla in je kmalu nato izdihnil.

* **Velik požar v Nevesinju.** V mehanični delavnici Pasalič v Nevesinju je pretekli četrtek na doslej nepojasnen način nastal požar, ki se je naglo razširil in v kratkem času uničil poslopje z vso opremo vred. Škoda se čeni na 200.000 Din. Gasilcem se je posrečilo, da so preprečili nadaljnje širjenje požara.

* **Vlom iz Bistrice pri Mariboru** nam pišejo: V noči od 2. na 3. t. m. je vломil v tukajšnje trgovino neki Ivan Hude in ukradel 4835 Din v gotovini. Izvršil je vlom na naslednji način. Vzel je od sosedu jestvo in po tej splezal na podstrešje. Od tam je vломil v vežo in v trgovino. Blagajna je bila zaprta, zato jo je razbil in pobral iz nje ves denar v omenjenem znesku. Vlom je bil javljen orožnikom, ki so šli hitro na delo ter izvršili pri omenjenem delavcu, na katerega je takoj letel sum, preiskavo, ki je ostala brezuspešna. Orožniki pa so zvedeli, da se je peljal Hude s kolesom v Maribor, zato so ga šli čakati na glavno cesto. V Loinici so ga se, baš pripeljal, so ga aretirali. Ivan Hude je priznal svoj čin. Pri sebi je imel še 2659 Din. Orožniki so mu denar odvzeli, nleza pa uklenjenega odved-

li v Maribor na okrožno sodišče. Kolo s katerim se je pripeljal, je bilo zaplenjeno svrho kritja še ostalega denarja.

* **Vlomil išče svoje menice.** Kakor javljajo iz Vršca, so v Gudurici razbojniki v nedeljo ponoči vlomili v tamkajšn obanč no podružnico, niso pa mogli odpreti težke Wertheimove blagajne, v kateri se je nahajalo za več stotisočev gotovine. Zandamerija je izsledila in aretirala dva zlikovca. Pri zaslišanju sta izjavila, da nista nameravala vzeti denarja, marveč le svoje menice, ki se baje nahajajo v blagajni. Ohadva sta bila zaprta v občinskem zaporu, iz katerega pa je eden v prvi noči pobežnil.

* **Oblike in klobuke kemično čist.** barva, plisra in lika tovarna Jos. Reich.

* **Zlasti za božič** se spominajmo najbednejših in darujmo Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Ključavničarska 3-11.

* **Volnene nogavice, pletenine in rokavice** po nizkih cenah pri tvrdki Karel Prelog, Ljubljana.

* **Gospodine!** Vaše perilo pere, posuš, munga ali lika tovarna Jos. Reich.

* **Največjo izbiro pletenin** nudi tovarna »Lana«, Selenburgova ulica 7.

* **Božično darilo** v fini izdelavi v srebru in zlatu nudi F. ČUDEN, Prešernova 1. Oglejte si izložbe.

Velefilm čara tajnstvene Indije! Prekrasno! Premijera!

Rajah

(Srce maharadže)

Tigri! Velenapeto!

Ob 4., 4/6., 4/8. in 9. uri.

Kino Ideal

Iz Ljubljane

* **Odlični angleški gost v Ljubljani.** V Ljubljani se mudi Mr. James Wiles M. A. nekdanji lektor angleškega jezika v Beogradu. Biva oč med nami se je seznanil z našimi literaturami, kar priča o njegovi formelno dovršeni prevodi iz slovenščine in srbohrvaščine. V kratkem izide njegov angleški prevod »Gorskega venca«. Odlični gost bo predaval v soboto 14. t. m. v veliki dvorani univerze od 18. do 19. ure o socialnem življenju na Angleškem v 19. stoletju.

* **Čestitke mesta Kranja** pevskega zboru Glasbene Maticе ljubljanske. Mestno županstvo v Kranju je poslalo Glasbeni Matici naslednjo brzoavko: Po sijalnem uspehu turnee iz Francije vrnivšemu se Matičnemu pevskega zboru, ki je mogočno dvignil ugled jugoslovenskega imena in ponese sloves naše pesni med naše velike zveznike, mesto Kranj najiskrenejše čestita na brezprimernem kulturnem uspehu Za mestno občino Ciril Pirca, župan.

Brezplačno poučevanje

v šivanju, vezenju, krojenju i. t. d. na »MINERVA« šiva nih strojih.

Začne se 16. t. m.

Prijav se lahko v trgovini na Miklošičevi cesti od 8—12 ure in od 2—6 ure.

»Tehnik«, Josip Banjai
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 20
v Okrožnem uradu 16890

* **Iz gledališča.** Drevi bo v drami premiera Schillerjeve tragedije »Don Carlos« v Albrecatovem prevodu. Delo spada med bisere svetovne literature. V glavnih vlogah: Šaričeva, Mira Danilova, Levar, Jan, Kralj, Skrbinek, Gregorin in Debevec. Repriža »Don Carlosa« bo v nedeljo zvečer. Obe predstavi izven abonmaja. Opozarjamo občinstvo, da v čim večjem številu poseti obe predstavi. — V operi se bo drevi pela »Mamzelle Nitouche« z go. Poličev v naslovni partiji. Izven abonmaja.

* **Opozarjamo na današnje uprizoritve »Prisega ob polnoči« na Sentjakobskem odru.** — Pri predstavi sodeluje celokupno osebje Sentjakobskega odru. Vstopnice se dobe v trgovini gosp. Miloša Karničnika na Starem trgu. Posetite predstavo. Jutri v nedeljo se bo ista igra ponovila.

* **Francoški institut v Ljubljani** vabi učenice višjega letnikova srednjega šol kakor tudi člane in prijatelje društva na družabni sestanek, ki bo v nedeljo 15. t. m. ob 17. v društvenih prostorih v Narodnem domu.

Pust odprl je na stečaj durj grehu in norosti. Nič ne boš se, BUDDHA čaj, vse opral bo v dolgem postji!

Tea Import, Ljubljana, Aškerčeva ulica

* **Opozarjamo na razstavo francoske grafike 19. in 20. stoletja.** ki jo prireja Narodna galerija in Francoški institut v Narodnem domu. Otvoritev razstave bo v nedeljo 15. t. m. ob 11. dopoldne. Razstava nudi lep pregled modernih francoskih grafikov in toplo priporočamo, da si jo vsak ogleda.

* **Lutkovno gledališče na Taboru** ponovi v nedeljo 15. t. m. ob pol 16. splošno priljubljeno igro »Čarovnik Ropotar in njegova žena Jezibaba«. Javljamo obnem, da

FOTO-KINO-APARATI

in potrebne naprave in drogerije

KANG. LJUBLJANA

KANG (Wobram, MARIBOR) CENIA (RATIS)

se zaradi tehničnih težkoč ne more že to nedeljo uprizoriti nova igra »Petrčkove poslednje sanje«, temveč prihodnjo nedeljo 22. t. m. ob istem času; ponovila pa se bo 25., 26. in 29. t. m. Toliko v vednost, da ne bo navala že pri prvi uprizoritvi.

Kdor ljubi dobro in zabavno štivo, naj čita

ROMAN

zabavni tednik, ki izide vsako soboto. Dva romana v nadaljevanjih, zgodovinske anekdote, šale, moda, kosmetika itd. Posamezna številka 2 Din. Dobite jo v vseh trafikah. Naročajte! Čitajte!

»Roman«, Ljubljana, Breg 10. Številka 10. je pravkar izšla!

* **Otvoritvena predstava Narodne strokovne zveze** bo v soboto 14. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Uprizoritvi se Maks Halbejeva tridejanska drama »Reka« v režiji g. Franceta Juvana. Vstopnice se dobi v predprodaji pri Tiskovni drugi v Selenburgovi ulici, v knjižnici Delavske zbornice in pri tajništvu Narodne strokovne zveze v palači Delavske zbornice.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je ugrabila smrt gospo Uršulo Schein, ki bo v nedeljo ob 15. položena k večnemu počitku, in g. Blaža Schart, uslužbenca Jadr. podunav. banke. Tudi g. Scharta bodo v nedeljo in sicer ob 14. pokopali na pokopališču pri Sv. Križu. Pokojnikom blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Predavanje o perutinarstvu.** Odsek Kmetijske družbe za perutinarstvo v Ljubljani priredi v nedeljo 15. t. m. svoje prvo predavanje iz perutinarstva ob 3. uri popoldne v prostorih Gospodinske šole v Marjanišču. Predaval bo priznani strokovnjak kmet. svet. v p. g. V Rohrman o odbranju plemenskih živali in o krmljenju. Vablje vsi zainteresirani in zainteresent.

* **Soča** Drevi predavanje o naši vladarski rodovini ter obnem proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra. Deklamacije, Petje. Člani in ostalo občinstvo vabljeni.

* **Rezervni oficirji** se opozarjajo na določila čl. 474. službenih pravil I. del, po katerih so dolžni na rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. v torek 17. t. m. prisostvovati cerkveni svečanosti, ki bo ob 10. v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Kdor nima uniforme, naj pride v civilu. Pol ure prej se člani zberejo v pisarni Zveze rezervnih oficirjev (Kongresni trg 1-11), odkoder bo skupen odhod. — Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani.

* **Darila Matičarjev, razstavljeni v oknu Matične knjižarne.** Pevski zbor Glasbene Maticе ljubljanske je dobil na svoji turneji po Franciji tudi nekaj daril, ki so razstavljeni v oknu Matične knjižarne. V istem oknu je razstavljena tudi zborova spominna knjiga, v katero so se vpisali najznamenitejši možje v Franciji.

* **Parastos za pokojnim carjem Nikolajem II.** V pravoslavni kapeli (vojašnica vojvode Mišića) se bo služila 19. t. m. na praznik sv. Nikolaja in god blagopokojnega carja ob 10. dopoldne po končani liturgiji zadušnica za blagopokojnega ruskega carja Nikolaja II. za generalisima ruske carske vojske velikega kneza Nikolaja Nikolaeviča in za vse ruske vojake, ki so padli za svojo domovino. Vsi, ki simpatizirajo z Rusijo, so vabljeni na to svečanost.

* **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.** Red pevskih vaj odslej: v ponedeljek in sredo soprani in alti, v četrtek in petek tenorji in basji.

Cela Jugoslavija

priznava Dr. Čopetov Poslovni Kalendar 1930 s poslovnim adresarjem Jugoslavije za najboljši in najporabnejši. Din 33.50 s poštnino. Dr. CERNE, Miklošičeva 6, Ljubljana.

* **Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani** javlja članom in cenj. občinstvu, da bodo brivnice in damski saloni na rojstni dan Nj. Vel. kralja 17. t. m. od pol 8. do 12. odprti.

* **Trezna mladina kola »Danica«** na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani priredi v soboto 14. t. m. v šolski telovadnici božično akademijo.

* **Podoficirski pesni venček**, ki bo 4. januarja na Taboru, bo pod gotovo najstrokovnejšim vodstvom plesnega moštra g. Jenka, ki bo izvedel vse najmoderneje plesne sedanjega časa. Vstopnice v predprodaji po 10, pri večerni blagajni po 15 Din. Členo občinstvo se naproša, da pridno sega po vstopnicah že v predprodaji, da se izogne nepotrebnemu navalu pri večeri blagajni.

* **Telovadna akademija Sokola II.** združena s proslavo kraljevega rojstnega dne bo v torek 17. t. m. ob 20. v telovadnici državne realke. Vstop prost.

* **Ženska realna gimnazija** bo proslavila rojstni dan Nj. Vel. kralja dne 16. t. m. ob pol 17. v telovadnici zavoda. Spored: pozdrav, poklonitev kralju (skupina), dve

Senzacija vseh senzacij! Film medicinske fakultete berlinske univerze!

Spočetje, rojstvo in rast človeka

Senzacionalni film, sestavljen pod osebnim vodstvom prof. berlinske klinike dr. Friedenthala. Fotosi in posebni plakati niso dovoljeni. Film samo za odrasle. Hrvatski tekst spisal prof. Ivo Velikanović. Samo še danes in jutri! Vsakdo si mora ta film ogledati! Izven programa dva krasna žurnala! Cene nizke! Rezervirajte si vstopnice! Ob 4., 4/4 na 7., 4/8. in 9. uri.

KINO LJUBLJANSKI DVOR

deklamaciji, pevski zbor (venček narodnih pesni), alt-solo, »Majka Jugovičeva« (I. dejanje) in dva telovadna nastopa.

* **Československi Obec v Ljubljani** zve svoje prijatelje na loutkové predstavi, jež požadja v nedeljo, dne 15. t. m. o 4. hod. odpoledni v Narodnem domu. Hra'e se pohodka »Skritkové ze sifbrné hory«.

* **Odmev z Matične turnee.** Tvrdka Lumiere v Parizu pošila po vsem svetu tedenska fotografsko-novinarska poročila najzanimivejših dogodkov, ki se dogajajo v zapadni Evropi. Kako pomembna je bila koncertna turnea naše Glasbene Maticе po Franciji, priča baš poslednje Lumiereovo tedensko poročilo, med katerim je tudi slika Matičnega zbora s pevskami v narodnih nošah. Slika je v izložbi drogerije Gregorij v Prešernovi ulici.

* **Plesne vaje Ljubljanskega Sokola** v Narodnem domu bodo v soboto 14. t. m. ob četrtn na 9. zvečer.

* **Neresnična govorica o prodaji Hribarjeve vile.** Govorica, da bi bil g. ind. Fr. Hribar kupil vilo »Zlatice« pod Rožnikom last g. Iv. Hribarja, je neresnična. Vila sploja ni na prodaj.

* **Počena vodovodna cev v Prešernovi ulici.** Ko je vozil včeraj okrog 9. zjutraj po Prešernovi ulici neki avto, se mu je pod kolesi baš nasproti Tiskovne zadruge udrla več kock tlaka, da bi padle v spodaj nastalo vodlino. Nastala je večja luknja, iz katere je udarila prihodnji trenutek v močnem curku čista voda. Ljudje, ki so to videli, so ponitež bližje in opazili, da je počila v zemljo položena stranska vodovodna cev. Ker je bilo nevarno stati na obkoku cestnih kock, so luknjo razširili in je sedaj približno velika en kvadratni meter. Voda z veliko močjo odplavlja umaz in zemljo v kanal. Mestni gradbeni urad je pod vodstvom inž. Klopčarja takoj uredil, da so vodlino ogradili, ker je bila podana nevarnost, da se tlak pod težo gledalcev zruši. Voda je zamašila kanal skoro 20 m daleč. Popravljalna dela so se nadaljevala tudi pomoči in bo stvar skoro zopet urejena.

Osa Božična darila

pri P. Magdič

Ljubljana, Aleksandrova c. 1

— Obiščite jutri našo bogato razstavo! —

Aleksandrova c. 16

* **Nezgod na Starem trgu.** Služkinja Marija Simčičeva je šla predvčerajšnjim popoldne po opravkih na Stari trg, ker se je na ozkem hodniku izogibala pasantom. V trenutku, ko se je izognila neki ženski, je pripeljal po ozki ulici tik za njo voz cestne električne železnice, ki jo je mahoma podrl in jo vrgel na hodnik, kjer je obležala. Simčičeva si je pri padcu prebila ustnice in se poškodovala po nogah in rokah. K sroči pa so njene poškodbe le lahkega značaja in je mogla sama oditi domov. Nezgoda se je pripetila čisto po naključju in jo je pripisovali velikemu prometu na tako ozki ulici.

* **Plusek malte v oči.** Ko je stopal trgovski potnik Fran Živic, stanujoč na Celovški cesti 63, predvčerajšnjim okrog 11. mimo nove stavbe na Sv. Petra nasipu, je baš v istem trenutku padel s stavbnega odra velik kos opeke v trgu malte. Malta je plusknila Živicu naravnost v oči, poskropjen je bil tudi po obleki. Ker mu je prišlo apno kaliti oči, je občutil Živic tako hude bolečine, da ni mogel nadaljevat poti in je moral iskati zdravniške pomoči.

* **Ukradeni kolesi.** Kolesarski tatovi letos tudi pozimi nočejo mirovati. Predsinočnjim je neznan tat odpeljal kolo trgovcu Antonu Sereku izpred trgovine na Gosposvetjski cesti. Drugo kolo je bilo ukradeno enako že v večernih urah sodarju Antonu Lukancu z dvorišča hiše št. 18. na Vodnikovci cesti. Serekovu kolo je bilo že precej rabljeno, znamke »Puca«, dočim je bilo Lukancovo kolo še skoro novo, znamke Waffentrad. s tovarniško številko 3.130.444. V obeh primerih za tatovi ni sledu.

* **Zaradi ženske.** Ko se je vračal železniški upokojenec Anton V., stanujoč na Selu, predsinočnjim iz Lasanove gostilne v Tovarniški ulici proti domu, je nenkrat pristopil k njemu spovednik I. D. in mu prisilil krepko zausnico. Težka roka je padla Antonu V. na desno oko, ki je pričelo takoj krvaveti. D. mu je prebil namreč kožo na trepalnicah, zaradi česar se je moral poškodovanec takoj podati v bolnico. »Tu imaš zaradi nadlegovanja«, je zavpil D. za njim, pa ga je tisti hip že prijel stražnik, kateremu je pozneje na stražnici obrazložil, da se je odločil za napad zaradi tega, ker je V. baje nadlegoval njegovo ženo.

* **Seznam najdenih predmetov.** Na policijski bili izročeni v poslednjem času naslednji najdeni predmeti: 1 denarnica z vsebino 40 Din, 1 ročna torbica z denarnico in v njej malo denarja, rožnim vencem in raznimi malenkostmi, 1 gramofonska plošča, 3 moški dežniki, 1 košarica, 1 ročni kovček, 1 kovinska zapetnica in 1 košarica. V železniških vozovih so bili najdeni tile predmeti: 1 knjiga, 1 par nogavic, 17 dežnikov, 3 čepice, 1 damski slamek, 1 prazna aktovka, 1 lovska torba, 5 palic, 1 suknjič, 1 plašč, 1 žepna svetilka, 1 ročni kovček s čevlji, 2 nahrbtnika, 1 obleka, 1 zavitek perila in 1 listnica brez denarja.

* **Iz postelje ukraden denar.** Pletilja Albina Goršičeva, stanujoča v Veliki Solnarski ulici št. 6, je stopivša predsinočnjim v svojo sobo opazila, da je tamkaj vse v neredu in da ji je nekdo razmetal posteljo. Goršičeva so objele temne slutnje, ki je niso varale. Takoj je hitela k postelji in ugotovila, da ji je neznan storilec odnesel iz postelje 700 Din gotovine, ki jih je arala v poselski knjiži. Tatvina je bila izvršena najbrže med 15. in 16. uro, ko se je Goršičeva mudila zunaj, dočim je njena svačinja kopala na vrtu in enako ni bila v hiši. Tatvine je osumljena neka stara beračica, ki je prej iskala po tamošnjih hišah prenočišča.

Iz Celja

* **Ljudsko vseučilišče v Celinu.** Prihodnje predavanje bo v ponedeljek 16. t. m. ob 20. v meščanski šoli. Predaval bo univ. profesor iz Zagreba dr. Ramiro Bujas o psihinih razlikah med moškimi in ženskami.

* **Likvidacija motokluba »Celje«.** Vodstvo motokluba »Celje« sporoča: V torek 10. t. m. je bil izredni občni zbor Motokluba »Celje«, na katerem je bilo sklenjeno, da se društvo razpusti zaradi slabega finančnega stanja kluba in zaradi nesoglasij med članstvom. Istočasno je bilo sklenjeno, da večina članov prestopi v Motoklub »Maribor« in da pozneje ustanovi posebno celjsko sekcijo mariborskega motokluba. Likvidacijo društva bo izvršil poseben likvidacijski odbor.

* **Jugoslovenska Matica, podružnica v Celju.** bo imela svoj dinarski dan v nedeljo 15. t. m. Ob tej priliki se bodo prodajale tudi Gortanove razglednice. Naj ne ostane nihče brez dinarskega prispevka.

* **Sokolsko društvo v Celju** ponovi telovadno akademijo v nedeljo 15. t. m. ob 4. popoldne v gledališču. Izvajale se bodo tudi vaje s kockami, ki na tiskanem sporedu pomotoma niso navedene. Zunanji posetniki imajo ugodne zveze za povratek na vse strani. Akademija je dosegla na praznik uedinjenja popoln uspeh in vsestransko priznanje.

* **Nenadna smrt.** V torek je na svojem gradu Jelšingradu v Šmarju pri Jelšah nenadoma preminul graščak g. Gorup.

* **Odvetnik dr. Rajh Stefan** posluša sedaj v Celju, Razlagova ulica 3.

Iz Maribora

* **Razporedba pridobnine v davčnem letu 1929.** je razgrnjena davčnim obvoznikom od 16. do 23. decembra v davčni upravi v Mariboru soba št. 67. Proti všini davčne oslove in odmerjenih davkov se lahko davčni obvezniki pritožijo v 30 dneh po prejemu plačilnega naloga. Pritožba je kolkovati s kolkoz za 20 Din.

* **Tečaj za kuhanje s plinom.** Glede na božične praznike priredi mestna plinar na ponedeljek 16. t. m. zadnje poizkusno kuhanje s plinom v obednici H. ženske meščanske šole. Splošna poka različnega testa bo za mariborske gospodinjice pač neka posebnega. Začetek kuhanja s plinom je ob 16.30.

* **Dijaški kuhinji v Mariboru** je v ime naš mariborskih odvetnikov izročil dr. Müller v spomin počastitve pokojnega notarja dr. Firbasa 430 Din kot nadomestilo za venec, ga. Leonora Švrljuga, soprugi finančnega ministra pa je v počastitev spomina dr. Glaserja darovala dijaški kuhinji 500 Din. Vsem darovalcem prisrčna avarja!

* **Nov most v Mariboru.** Na svoji zadnji seji je okrajni cestni odbor razmisli val tudi vprašanje zgraditve novega mostu v Mariboru, ki bo vezal mariborsko predmestje in Pobrežje. Stvar je še v začetnem štadiju in je potrebno, da sodelujejo razen Maribora tudi vse okoliške občine ter privatni interesi. Gradnja mostu je od leta do leta bolj potrebna in fe bo enkrat ta ideja realizirana, jo bo vse prebivalstvo z veseljem pozdravilo.

— **Gradbeno gibanje v Mariboru.** Mariborski mestni svet je izdal na svoji seji v torek zvečer sledečo uporabno dovoljenje: Josipu Grabnarju, Rosinova ulica 19, Marku Samasturu, Radvanjska cesta 16 in Mihaelu Omahnu, Radvanjska cesta 27 — zgradba pritične stanovanjske hiše; dr. Franu Zgucju, Kosarjeva ulica 37 in Mihaelu Pintarju, Parnova ulica 7, — zgradba enonadstropne stanovanjske hiše; Josipu Visočniku, Aljaževa 7, Francu Vidicu, Aljaževa 5, Ivanu Miglarju, Primorska 9, Maksu Kranerju, Rosinova 21 in Ubaku Nassimbeniju, Vrtna 12, zgradba pritične stanovanjske hiše.

— **Nezgode.** V Brestnici si je 26 letni Jakob Poljančič poškodoval levo roko na dlani. V skobnem stroju je začel z obema rokama 18 letni kolarški pomočnik Slavko Štampar. Obema je rešilni oddelček mariborske postaje nudil prvo pomoč, nakar sta lahko odšla v domačo oskrbo.

— **Avtomobil se je vnel.** Na Kralja Petra trgu se je včeraj popoldne ob pol 4. pri Pelikanovi bencinski črpalki vnel avtomobil, v katerega so pretakali bencin. Hipoma je živigil ognjen steber kvišku in nastal je tako gost dim, da ga je opazila tudi čuvajka na stolpu stolnice. Lastnik je bil toliko duha prisoten, da je nazlo prerezal cev črpalke ter preprečil večjo nesrečo. Avtomobil so nato odpeljali s tovrstnim avtom v garažo. Mariborski gasilci, ki so prispeli na kraj požara, so se omejili na izoliranje cevi in preprečili ev. požarno nevarnost. Na kraju se je seveda nabralo mnogo radovednega občinstva.

Vodnikovo pratiko za l. 1930

kupi več izvodov
Tiskovna zadruga.

Brezhiben izvod plača à Din 15.
Knjigo je prinesiti oziroma poslati
v prodajalno
Tiskovne zadruge, Ljubljana,
Prešernova ulica.

Iz Škofje Loke

— **Prošnja.** Občinstvu, ki v obilnem številu potuje dnevno iz Škofje Loke na kvodvor in nazaj, bi bilo zelo ustrezno, da ima avtbusni podjetnik na vidnem mestu naznačeno ceno za enosmerno vožnjo, ker se vozina tako pogosto spreminja.

— **Zopet nesreča.** Avtobusni podjetniki imajo kljub veliki vestnosti, ki jo posvečajo svojim vozilom vendarle večne krize in težave na voznih. Tem neizogledno so največ krive izredno slabe ceste. Ko je v začetku tedna vozil avtobus iz Zelenkovega na škofjolski kolodvor, je vozilo počilo pred gradom viteza Strahla pnevmatika. Avto so zvezli na bližnje dvorišče, potniki pa so morali malone leteti na postajo.

Iz Kamnika

— **Gledališko predstavo priredili člani** Čitalnice danes zvečer in jutri popoldne. Izgleda se bo veseloigra »Poslednji mož« v režiji g. Vedlina, nastopil bo ves ansambel. Glavno vlogo bo imel g. Golob. Zanimanje za to je veliko in bi bilo dobro, da bi občinstvo nabavi vstopnice že v predprodaji.

— **O izginulem orožniku P.,** ki je v sredo zapustil dom in se podal neznanom kam so se širile po mestu razne pretrane govorice. Orožnik P. je od četrtke zvečer v domači oskrbi. V času, ko so ga pogrešali, je bil v Bitrici in okolici. Iskali so ga tudi orožniki, ker je obstajala domneva, da se je ustrelil.

Iz Kranja

— **Gorenjsko sokolsko župo** bodo zastopali na savezni skupščini, ki se bo vršila v nedeljo 15. t. m. v Beogradu, bratje Franc Dolenc ml. iz Škofje Loke, dr. Oberšnel in Matija Sušnik iz Jesenice ter inž. Šušteršič iz Javornika-Koroške Bele. Dele-gacije imajo pooblastilo, da glasujejo za korporativni prestop JSS v Sokola kraljevine Jugoslavije.

— **Za elitni ples rezervnih oficirjev** v Kranju, ki bo v ponedeljek 16. t. m. na predvečer kraljevske rojstnega dne v Narodnem domu, vlada veliko zanimanje. Razumljivo je, ker bo to prva oficirska elitna prireditev na Gorenjskem sploh. Med drugimi so na prireditve vabljene tudi oficirski zbor škofjolske garnizije, industrijski krogi in višje uradništvo industrije v Trzinu, na Jesenicah, v Škofji Loki in na Bledu. Kdor pomotoma ni prejel vabila, naj javi to ustmeno ali pisмено v pisarni žandar. Čete. Obleda za gospode temna, za rezervne oficirje po možnosti svetla. Sodelovalna bo rodna ljubljanska dravske divize.

— **Plesna vaja drevi** ob pol 9. uri v Narodnem domu.

— **Ping-pong v Kranju.** Narodna čitalnica v Kranju je uvedla za člane odra in orkestra sportno igrjo ping-pong. Zanimanje za ta sport je prav veliko. Igrje se vršijo v čitalnični dvorani. Informacije dale načelnik ping-pong odseka g. Dušan Pirč.

— **Redek transport.** Tovarna Zabret in komp. v Bobovku si je nabavila večjo lo-

komobilu za svoje podjetje. V četrtek so izvršili z uspehom transport lokomobile, težke 15 tisoč kg, kakršnega prav redko vidimo pri nas. Lokomobilu so natovarili z vagona na poseben voz, ki so ga v to svrhu najeli pri ljubljanskih Strojnih tovarnah in livarnah. V voz so vpregli 20 konj, ki so potegnili težki tovor pod spretnim vodstvom znanega kranjskega »spediterja« Jurjevega Franca. Konji so premagali strmi in dolgi Jelenov klanec in v 2 urah že primahali v Bobovk. Transport z vpreženimi 20 konji je povsod vzbudil senzacijo.

Iz Zagorja

— **Čajanka plesne šole v Zagorju** ob Savi bo danes 14. t. m. ob 20. v Sokolskem domu. Vabljeni obiskovalci plesne šole in drugi prijatelji plesa.

Iz Hrastnika

— **Ob priliki Helletnice obstoja Narodnega doma**, bo te dni otvorjena jako zanimiva razstava, ki bo podala kronološko jasno sliko prireditve kakor: iger, koncertov, kino predstav itd. Razstavljeni bodo vsi plakati, ki so bili tiskani v ta namen, v vseh petih letih delovanja. Ob priliki proslave, bo posetnikom na razpolago posebna spominska knjiga.

— **Eksplozija v steklarni.** 11. t. m. ob pol 5. zjutraj je počila v steklarni značna cev, kar je povzročilo precejšnjo detonacijo. Večjih nesreč ni bilo. Par delavcev je bilo težje ranjenih. Po enournem popravilu je bila cev popravljena in je bilo obratovanje vzpostavljeno.

— **Konzorzijski Narodnega doma** vabi na proslavo petletnice obstoja in kulturnega delovanja v domu, v nedeljo 15. t. m. ob 5. vse tiste sodelavce, ki so na kakršenkoli način pomagali vzdrževati dom in gojili prosveto v domu tekom 5 let. — Po uradni priliki bo v dvorani šestanek vseh naših prijateljev.

Iz Trbovelj

— **Poklonivrena deputacija.** Na sestanku občinskih zastopnikov je bila izbrana deputacija, ki se 17. t. m. z zastopniki ostalih občin Dravske banovine pokloni Nj. Vel. kralju. Deputaciji bo na čeloval gosp. Siter, župan. Kot zastopnik obrtnikov bo v deputaciji gosp. Ivan Berzer, kot zastopnik delavstva gosp. Klenovšek in kot zastopnik Hristianov gosp. Ferdo Roš. Za primer, da bi bil kdo od teh nenadoma zadržan, so izbrani tudi namestniki: gg. Goropevšek, Krušič in Arnsčok.

— **Knjige Vodnikove družbe** so dospele. Naročniki jih dobe pri poverjenikih, pri katerih so jih naročili. Obtem se bo pobrala tudi naročnina za prihodnje leto.

— **Smrtna kosa.** V sredo ponoči je umrla gospa Marija Sušnikova, soproga uglednega posestnika in gostilničarja gosp. Sušnika. Pred tedni je bila operirana, no operaciji pa se ni mogla več opomoci. Pokopnina kupačica več odraslih otrok, med njimi tudi učitelja in sokoleške starostke gosp. Mirka Sušnika. Bila je dobra in skrbna mati ter gospodinja. Pokopninih blag spomin, preostali na naše najskrbnejše sožalje.

— **Naldeno truplo.** Pred dvema mesecema je brez sledu izginil 37letni delavec Rudolf Jerman, zaposlen pri Trboveljski premogokopni družbi. Vsa poizvedovanja za njim so ostala brezuspešna. Sedaj pa je prijatelj trboveljski občini posestnik France Selevšek, da je našel v tkzv. napeževem gozdu truplo neznanega moškega, ki je že v razpadu. Orožništvo je ugotovilo, da gre za truplo postranega Jermana, ki je moralo ležati v gozdu že dober mesec. Ali je Jerman postal žrtev nesreče ali pa morda kakšnega zločina, bo ugotovila preiskava.

Iz Novega mesta

— **Sokolsko društvo** v Novem mestu priredi danes 14. t. m. ob 8. zvečer v Sokolskem domu predavanje urednika g. Podbevška o Panevropu.

— **Šahovski simulantko** je priredil novo-mestski šahovski klub. Produkcija je trajala dve uri. Dolenski vrvak gosp. Dernovšek je igral proti najboljšim igralcem in je dobil vse partije.

— **V Kandiji je umrl** hišni posestnik, gostilničar in pekovski mojster gosp. Josip Vovk. Blag mu spomin!

Iz Murske Sobote

— **Roparski napad.** 7. t. m. sta dva maskirana in oborožena roparja napadla v gozdu veleposelstva Esterhazy blizu Turnišča blaginjaka lesne tvrdke v Dolnji Lendavi in mu odvzela 93.000 Din. Omenjena tvrdka seka gozdove grofa Esterhazyja in blaginjak je bil baš na potu, da izplača delavce. Krivca zasleduje orožništvo.

— **Huda nesreča.** Dne 9. t. m. je peljal Ošvald Ernest, posestnikov sin iz Domaniševcev, pohištvo z Madžarskega. Ko je v obmejni vasi Hodošu hotel zopet stopiti na voz, se je tako nesrečno spotaknil, da je padel pod kolesa voza, ki so mu dvakrat prelomila levo nogo. Prepeljali so ga v bolnico v Murski Soboti.

— **Umril je 12. t. m.** v bolnici Solar Ivan iz Sola. Umrli je prejšnji dan nesel na prodaj v Belčine predivo. Tam mu je nenadoma postalo slabo in je kmalu po prevozu v bolnico izdihnil.

Iz Ptuj

— **Podružnica Kola jugoslovanskih sester** priredi 17. t. m. v gledališču božični-ko revnini ptujskim otrokom. Za okoliški šoli bo obdarovale dopoldne ob 10, za mestne šole popoldne ob 3.

GOSPODARSTVO

Revizija carinske tarife

Kakor smo že poročali, se je 10. in 11. t. m. vršila v Beogradu konferenca gospodarskih zbornic, ki jo je sklicala ljubljanska Zbornica za TOL. Na tej konferenci, ki ji je predsedoval predsednik beogradske Trgovske zbornice gosp. Milutin Stanojević, se je razpravljalo predvsem o skupnem predlogu gospodarskih zbornic v pogledu revizije splošne carinske tarife. Pri razpravi o tem vprašanju so konferenci prisostvovali tudi predstavniki Centralne industrijskih korporacij in njenih članov. Referat k reviziji carinske tarife je podal tajnik ljubljanske zbornice gosp. Ivan Mohorič, ki je predlagal tudi konkretne predloge z obirno utemeljitvijo. Po daljši debati so bili skoro vsi predlogi ljubljanske zbornice soglasno sprejeti ter je bilo usvojeno, da se v imenu vseh zbornic predloži za revizijo carinske tarife naslednji principi:

1.) Revizija mora obsežati odredbe zakonov o splošni carinski tarifi, teletacijo posameznih carinskih postavk, kot tudi višino carinskih postavk.

2.) Carinski tarifi se mora dati elastičnost, ki je potrebna, da se pri bistvenih spremembah gospodarskih razmer in produkcijskih pogojev v tuzemstvu in tuzemstvu takoj in neposredno zaščitijo interesi domače produkcije. V tem smislu je treba reformirati tudi plačevanje davka na poslovni promet.

3.) Sistematično je treba izvesti načelo svobodnega uvoza sirovin in minimalne obremenitve pogonskega materiala, ki služi za svrhe produkcije.

4.) Ugodnosti za uvoz polizdelkov in pomolnih sredstev, ki so v sedanjih tarifi dane samo golovim industrijskim panogam, je treba načelno razširiti na ostale panoge. V zvezi s tem se priporoča, naj se letočasno z vzakonenjem revidirane carinske tarife uveljavljati tudi zakon o pospeševanju domače industrije, s katerim naj se podrobno in po stvarnih potrebah posameznih panog praktično izvede to načelo, pri čemer je treba upoštevati tudi potrebe paroplovbe, posebnosti pa izvozne industrije.

5.) Pri reviziji je treba upoštevati, da obstoja znatna razlika v produkcijskih stroških pri naši in inozemski industriji, kakor tudi okolnost da ima največji del inozemske industrije, ki izvažajo svoje finalne proizvode v našo državo, odprto ceneno vodno pot, dočim največji del naše domače industrije ne uživa nikake podpore pri železniški tarifi politiki.

6.) One panoge domače delavnosti, ki so v stanju s kvalitativnimi izdelki in v dovoljni količini kriti potrebe domačega tržišča in katerih obstanek je pri današnjih carinah zaradi inozemske konkurence, ki dela pod poveljnimi pogoji, ogrožen, je treba izdatneje zaščititi, da se more kapaciteta domače produkcije v celoti izrabiti.

7.) Odnosne med carinami na proizvode, polizdelke in pomožna sredstva, ki so bili deloma epremenjeni zaradi koncepcij, danih drugim državam v trgovinskih pogodbah, je treba zopet dovesti v pravilno skladnost.

8.) Carine na predmete, ki se ne izdelujejo v državi in ki so bile odrejene za pogajanja z drugimi državami v taki višini, da prekomerno obremenjujejo produkcijo in konsum, je treba znižati na nivo, ki bo sprejemljiv tako s stališča fiskalnih interesov kakor tudi glede na interese konsumov in na potrebe razvoja našega gospodarstva.

9.) Iz kolektivnih pozicij je treba izdvojiti vse predmete, ki se izdelujejo v državi za te predmete odrediti posebne postavke, da bo njihov promet mogoče podrobneje kontrolirati.

10.) Skupno z revizijo je treba izdelati in izdati komentar carinske tarife, in sicer s sodelovanjem zbornic.

11.) Ob priliki revizije je treba stremeti za tem, da se nomenklatura naše carinske tarife čim bolj približa skupni carinski nomenklaturi, ki jo je izdelalo Društvo narodov.

Konferenca je dalje razpravljala o projektu mednarodne konvencije o carinskem premirju o zavodu za pospeševanje zunanje trgovine in o pravilniku za ta zavod, kakor tudi o izvajanju zakona o kontroli kmetijskih proizvodov pri izvozu.

Drugi dan konference je bilo na dnevnem redu predvsem vprašanje kooperacije delovanje in delitve dela med zbornicami in vprašanje možnosti in načina ožjega sodelovanja zbornic. Po referatu gosp. Ivana Mohoriča, ki je obravnaval potrebo in koristi organiziranega sodelovanja vseh gospodarskih zbornic v važnih vprašanjih splošnega značaja, je tajnik beogradske Trgovske zbornice gosp. Marodič prečital svoj načrt pravih za organizacijo tega sodelovanja. Po daljši diskusiji je bilo sklenjeno, da se ta načrt pravilni dostavi vsem zbornicam v proučevanje in da se potem stavi na dnevni red enega prihodnjih sestankov zbornic zaradi definitivne redakcije in odobritve.

V zvezi s tem se je razpravljalo tudi o vprašanju razširjanja delokroga zbornic po francoskem sistemu, o čemer je referiral tajnik aplitske zbornice dr. Boaković. Sklenjeno je bilo, naj aplitska in zagrebška zbornica skupaj izdelata načrt odredb za novi zakon o zbornicah, kolikor se tičejo vprašanja kompetence zbornic. Končno se je razpravljalo še o enotni organizaciji industrijske statistike, zlasti kolikor to statistiko vršijo zbornice.

Za industrijalizacijo Ljubljane

V povojnih letih se je industrija v Ljubljani in v njenem okolju le počasi razvijala. Naselilo se je le nekaj malih industrijskih podjetij. Vzrok temu počasnejšemu razvoju je ta, da Ljubljana doslej ni imela vseh pogojev za priletnost novih industrij. V tem pogledu je bila doslej glavna ovira pomanjkanje cenene električnega toka za industrijski pogon. Pa tudi zaradi drugih nevednosti so se novi podjetniki v zadnjih letih izogibali Ljubljani.

V Zagrebu so se v zadnjem času vršile še ponovne konference med predstavniki gospodarskih krogov in mestne občine, na katerih se je razpravljalo, kako priletnosti industrijo. Lep primer nam v tem pogledu nudi tudi Kranj, ki mu je z ne baš velikimi ugodnostmi uspelo privabiti veliko število industrijskih podjetij, med drugim 5 velikih tekstilnih tovarni. Glede na obširno brezposelnost je v sedanjem trenutku gotovo tudi za Ljubljano najuspešnejši in razmeroma naicenejši način socialne politike, da se ustvarijo nove možnosti dela in služba. To pa je mogoče doseči le s tem,

da se ugodnosti za ustanavljanje novih industrijskih podjetij vsaj izenačijo z ugodnostmi, ki jih nudijo druga mesta.

Glede pomanjkanja cenene električne energije se bodo razmere v kratkem bistveno izboljšale. Prav te dni postavljajo v mestni elektrarni nov velik parni turbo - agregat s 3300 konjskimi silami, tako da bo imela centrala skupaj 6000 konjskih sil. Iz novo postavljene parne turbine bo mogla mestna elektrarna nuditi veleindustriji tok po tako nizki ceni, da se bo na njeno omrežje lahko priključilo vsako industrijsko podjetje. Mestna občina pa mora poleg cenene električne energije ustvariti tudi ostale pogoje za etabliranje novih velikih industrijskih podjetij.

Na zadnji seji občinskega sveta je v tem pogledu staval obć svet. inž. Anton Dietrich izločeval predlog, po katerem naj bi se občina držala naslednjih smernic:

Novi industriji se mora po nizki ceni preskrbeti primeren teren za zgraditev industrijskih objektov. (Po že sprejetem regulacijskem načrtu prof. Plečnika je v svetokrižkem okraju določen obširen industrijski okraj, čigar teren je zelo prikladen.) Občina mora novi industriji zagotoviti vsaj delno opretnost vseh občinskih davčin. Poleg cenene električnega toka se mora industriji nuditi ugodnosti pri ceni za plin in vodo. Znižati se morajo občinske davčine za tovrstne avtomobile ter oprostiti od uvoznine blaga, ki se uvažava v mesto v industrijske namene. Za blago, ki je namenjeno za industrijsko uporabo in se pozneje pošilja zopet iz Ljubljane, naj se znižajo ali ukinejo tudi eventualne mestne trošarine.

Industriji se mora nuditi ugodnosti pri priključku na mestno kanalizacijo ter na električno, vodovodno in plinsko omrežje. Mestni magistrat pa mora paziti, da napram do obstoječih industrij nastopa dobrohotno ter da rešuje vloge kulantno in ekspeditivno, kajti zadovoljna občutja industrija bo tem močnejše privabila v Ljubljano novo veleindustrijo.

— **Likvidnost na denarnem trgu.** Na evropskem denarnem trgu je po polomu na ameriških efektivnih borzah (koncem oktobra) opaziti vedno večjo likvidnost, kar prihaja od izraza predvsem v zniževanju diskontne mere novotvornih bank. V početku tek tedna je, kakor znan, Avstrijska narodna banka ponovno znižala diskont od 8 na 7 1/2 %. Te dni pa je tudi Angleška banka v tretji znižala diskontno stopnjo od 5 1/2 na 5 %. Tudi jugoslovanski denarni trg je vedno bolj likviden, kar prihaja najbolj od izraza v naraščanju žirovni vlog pri Narodni banki in čekovnih vlog pri Poštni hranilnici. Ker sta ti dve instituciji glavni nosilci žirovne plačilne prometa in se vedno bolj likvidni, razpoložljivi in tako rekoč brezposelnosti denarni sredstva, je zanimivo, primerjati stanje teh vlog s prejšnjimi leti. Žirovne vloge pri Narodni banki in čekove vloge pri Poštni hranilnici so znašale (v milijonih Din):

	Nar. ban.	Poš. hr.	skupaj
30. nov. 1923	899	946	745
30. " 1927	775	463	1238
30. " 1928	897	625	1022
30. " 1929	1147	874	2021

Na žirovni račun pri Narodni banki in Poštni hranilnici je torej naloženih že preko dve milijardi Din, to je za eno milijardo Din več kakor lani v istem času. Dojem je razmeroma visoko stanje v letu 1927, povzročila je realizacija dolarskih posojil (od države in Drž. hip. banke), je letos naraščanje likvidnih sredstev povzročila okolnost, da sredstva iz izkupička letošnje obilne letine še ni bilo mogoče plasirati. Zarabljake banke so že znatno znižale obrestno mero za bančne kredite, vendar so v svoji kreditni politiki še vedno zelo stroge, zato je tudi razumljivo, da vlada v mali trgovini, obrti in industriji navzlic veliki likvidnosti na denarnem trgu še vedno občutno pomanjkanje denarja.

— **Daljšje dviganje deviznih rezerv pri Narodni banki.** Iz izkaza Narodne banke ob 8. t. m. je razvidno, da so se v prvi četrtini decembra devizne rezerve ponovno povečale za okrog 56 milijonov Din (v izkazu ob 30. novembra je bil zabeležen prirastek od 125 milijonov Din). Tudi obrok bankovcev se je ponovno dvignil za 38 na 5728 milijonov Din. Prav tako opazimo ponovni prirastek tudi pri žirovni vlogah, ki so dosegle že 1190 milijonov Din. Stanje ob 8. t. m. je bilo naslednje (vse v milijonih Din): oblopažih razlike napram stanju ob 30. novembra): aktivni: lovinška podlaga 405,5 (+3,6), sedlo računov 1410,6 (+51,4), posojila na merice 1274,7 (+0,6); pasiva: obrok bankovcev 5727,9 (+38,0), obveznosti napram državi 132,5 (+2,1), žirovne obveznosti 1190,5 (+43,1), obveznosti po raznih računih 133,4 (-27,0).

— **Dobave.** Gradbeni oddelček direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 50 komadov hrastovih pragov in 1 kretnice. (Pogoji so v vpogled pri istem oddelku.) Direktorija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 23. t. m. ponudbe glede oddaje 276 komadov raznih pil v ostenje ter glede dobave 1500 m jeklene žične vrvi, 500 m signalne pocinkane vrvi, 4000 komadov strešne opeke in 5000 komadov zidne opeke. Direktorija državnega rudnika Velenje sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave termometrov, barometrov in varnostnih očal. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOL.)

Borze

15. decembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Nekaj več potrebe je bilo v devizah Praga, Berlin in Dunaj. Tečaj deviz ostali v glavnem nespremenjeni, le deviza na London je ponovno nekoliko popustila na 275,22. Privatna ponudba je krila potrebo v Trstu in Varšavi.

Na zagrebškem efektivnem tržišču so težaji Vojne škode prilično stabilni. Za aranžma se je danes Vojna škoda trgovala po 435,5, za kaso po 436 za december pa je notirala 410,5 — 412. Za investicijsko dovolilo se nudi denar po 85,25 za agrarne obveznice pa po 52 brez blaga. Med bančnimi papirji so bili zaključki le v Unionbanki po 201 in v Jugobanki po 82 — 83. Med industrijskimi papirji pa je prišlo do prometa v Slavoniji po 190, v Danilci po 110, v Tvornici vagonov po 158 — 135 in v Dubrovčiki po 419. Sečerrana se je okrepila na 390 — 410 brez prometa.

Devize in valute
Ljubljana. Amsterdam 22,76, Berlin 13,4875 — 13,5175 (13,5025), Bruselj 7,8937,

Kakovost britvice je odvisna od izredno ostrega rezila.

Posebno ostro in precizno izdelana britvica Gillette jamči zato za ugodno britje, vrhu tega pa ž njo tudi prišedite. Kupite pravčasno nove britvice Gillette!

Gillette

Budimpešta 9.8822, Curih 1094,4 — 1097,4 (1095,9), Dunaj 7,937, Newyork 56,17 do 56,37 (56,27), Pariz 221,08 — 223,08 (222,08), Praga 166,89 — 167,69 (167,29), Trst 294,05 do 296,05 (295,65), Varšava 6,3138 — 6,3433 (6,3285), London 274,82 — 275,42, Newyork 56,17 — 56,37, Pariz 221,06 — 223,06, Milan 294,06 — 296,06, Curih 1094,4 — 1097,4, Amsterdam 22,73 — 22,79, Berlin 13,4875 do 13,5175, Dunaj 7,9198 — 7,9498, Praga 166,89 — 167,69, Budimpešta 9,8892 — 9,8992, Curih, Zagreb 9,1275, London 25,1125, Newyork 51,55, Pariz 20,205, Milan 26,93125, Madrid 71,50, Berlin 123,19, Praga 15,2675, Bukarešta 8,07, Budimpešta 90,135, Efekti.

Ljubljana, Celjska 170 den., Ljubljanska kreditna 124 denar, Praštediona 905 denar, Kreditni zavod 170 den., Vevče 180 denar, Kranjska industrijska družba 308 denar,

Zagreb Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 435,5 — 436,5, kasa 435,5 — 436,5, za december 436 — 437 za februar 410,5 do 412, investicijsko 85,25 den., agrarne 52 denar; bančne vrednote: Praštediona 905 do 910, Union 201 — 202, Jugo 82 — 83, Ljubljanska kreditna 125 den., Srpska 157 den., Zemalska 128 den.; industrijske vrednote: Narodna šumska 50 blago, Našička 1450 denar, Gutmann 182 — 190, Slaviska 92 — 95, Slavonija 190 — 200, Danica 110 — 112, Drava 290 — 330, Sečerrana 390 — 410, Brod vagon 135 — 140, Vevče 132 den., Dubrovčaka 415 — 420, Trbovlje 450 — 455.

Beograd, Vojna škoda 436 zakli, za december 436,5 zakli, investicijsko 84,5 zakli, agrarne 51 — 52, Narodna 8210 — 8240.

Blagovna tržišča

Les

— **Ljubljanska borza (13. t. m.)** Tendence za les nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vagona kranjčkov in 1 vagon bukovih neobrobjenih plohov. Eksekutivno je bil kupljen 1 vagon bukovih testonov, 20 m deb., 2,25 m dolž., od 10 m šir. navzgor, medija 22 cm, I. II., III., monte, ostrorobih, odeljenih, zdravih, suhih, po 950 fcc vagon Livorno. Povpraševanje je za trame merkantilne (7,9, 8,9, 8,10, 9,10 in 9,11, od 4 m navzgor), za hrastovino, merkantilno, ostrorobo, paralelno, odeljeno (I. II., III., 27, 33, 40, 50, 60, 70, 80, 90 in 100 m deb., od 13 cm šir. navzgor) ter za lipove hlode in plohe s čim večjim premerom. — Naša glavna odjemalka, Italija, se v letošnji sezoni elabo zanima za naše blago. Tudi izvoz iz naših pristančih je napram lani popustil. Temu zastoju je deloma vzrok dejstvo, da so južnoitalijanska tržišča prenapolnjena s lesom iz Rumunije, ki v zadnjem času precej konkurira našim proizvodom.

Zito

— **Žitni trg (13. t. m.)** Na čičaški borzi se je večerj pšenica pri čvrstiji tendenci zopet okrepila, in sicer od 120 1/2 na 122 in sedem osmink centa. V Budimpešti pa so danes težaji pri vztrajni tendenci ostali na včeraj

Kulturni pregled

Deset minut pri Ivanu Meštroviću

Soomenik hvaležnosti Franciji — Umetnikova pot v Ameriko.

Beograd, 10. decembra. Pred dnevi je posetil Beograd veliki jugoslovenski mojster Ivan Meštrović. Posetili smo ga v hotelu »Ekselzior«, kjer se je bil nastanil.

Popoldne je. »Do starih spi.« mi reče vratar. Počakam v salonu. Stiri odbije in točno se pojavi na vratih. Pozdravi se, pozna se že iz Zagreba.

»Verujte mi, nimam mnogo časa, mnogo prijateljev, že precej časa nisem bil v Beogradu, potem pa tudi opravki.«

Ravno to me zanima gospod rektor (Ivan Meštrović je rektor Visoke umetniške šole v Zagrebu). Preden vas vprašam o novih načrtih, dve tri besede o vaših zadnjih delih. Orgur Ninski in njegov položaj na Peristilu v Splitu?

Mesto na Peristilu sem izbral sam. Ostalo tam, dokler se vsi ne složimo. Imamo še malo opozicije.

Don Frano Bulić je vodja te opozicije. Zdi se, da se še ni sprilazil s položajem spomenika?

Menda se ni, verujte mi, ne vem.

Gospod rektor, javnost je svoj čas z zanimanjem sprejela vaš projekt o skupnem spomeniku kralju Tomislavu in kralju Petru, nazvan Kraljevi kamen, ki bi se bil postavil v Splitu. Kaj bo s tem spomenikom?

Načrti za Kraljevi kamen so gotovi. Na francoski obali v Splitu bomo zasuli malo morja. Veliki kameni blok nosi na eni strani relief kralja Petra na konju, na drugi pa relief kralja Tomislava. Kamen bo stal na velikem stonišču. Okoli spomenika bodo postavljene štiti z grbi Reke, Zadra, Trsta in Pulja. Načrti so gotovi, kakor sem že dejal. Samo denarja nam manjka. Vsekakor mora prispevati država in seveda tudi občina.

Kako ste zadovoljni s položajem vašega Pobjednika, odnosno Glasnika, kakor so ga prekrstili, na Kalemegdanu?

Položaj je prav dober, samo figura Glasnika je premajhna za visoki steber. Pobjednik je bil prvotno zamišljen kot zaključek vodnjaka, ki bi stal na Terazijah. Vodnjak je bil projektiran in poedini deli izšli še pred vojno. Med vojno se je nekaj kosov izgubilo. Prišla je potem kampanja proti golemu človeku v sredini mesta in tako je končal na Kalemegdanu. Ogle dal sem si ga osebno od vseh strani: prav lepo pristaja nad terasami Kalemegdana.

Rekli ste mi, da prihajate v glavni zaradi poslov v Beograd. Imate nove načrte?

Ravno zaradi novega projekta prihajam. Beograd namerava postaviti spomenik hvaležnosti Franciji. Komisija, ki ji je poverjena skrb za ta spomenik, mi je poverila izvrševanje. Sedaj snujem načrt. Spomenik bo stal na Kalemegdanu tam, kjer so sedaj spomeniki raznih književnikov in kulturnih delavcev, nekako v sredini. Po dimenzijah bo precej visok in viden iz cele Kneze Mihailove ulice.

Zamisli, detajli?

O tem vam ne morem reči prav nič. Od komisije sem dobil samo dimenzije. Vaša dela v Ameriki?

Indanci so postavljene. Delam na cerkvi sv. Jamsa v New Yorku. V Ameriki imam precej naročil, tako da imam dela za več kakor dve leti. Takoj, ko končam stvar v

domovini, se pripravim na pot čez lužo. Malo sva se pokramljala o Račičevi grobnici, na kateri so se nekatere figure zaradi slabega materiala pokvarile, in o njegovem kosovskem ciklusu, ki je v glavnem zbran v muzeju Kneza Pavla v Beogradu. Zahvalil sem se in pozdravil in interview je bil končan.

Ustanovimo Akademijo za vzgojo odraslih!

Vse naše javno življenje je zdaj v znamenju osredotočenosti in poenotenja. Vse kaže, da odločilni činitelji streme po racionalizaciji javnega dela, po sintezi vseh pozitivno delujočih sil. Prišlo bo tudi do racionalizacije vsega kulturnega udejstvovanja. In tu se bo treba lotiti važnega problema: kako podrediti vzgojo odraslih enotnemu vodstvu.

Drugi narodi imajo akademije, na katerih se proučuje problem vzgoje odraslih: iz njih prihajajo najboljši pobude. V Londonu se je celo ustanovila svetovna zveza za vzgojo odraslih. Nemčija je osnovala po vojni 76 vzgojevališč (internatov) za doraslo delavsko in kmetijsko mladino in 275 mestnih ljudskih visokih šol, na katerih poučuje skoraj 4000 učiteljev, ki vzgajajo široke ljudske plasti v narodnem in državotvornem duhu. Prireditve imajo več ko 10.000 na leto. Dovolj je znano, kako se je razširilo ljudsko visoko šolstvo v nordijskih deželah, zlasti na Danskem, kjer obiskuje vsak tretji prebivalec te zavode. Sploh vidimo v inozemstvu mogočen napredek vzgoje odraslih, le pri nas vlada v tem pogledu še pravo zimsko spanje. Kljub preobilju našega kulturno - društvenega življenja se niti ne zavedamo, da je naš tu najvažnejši, najtežavnejši problem, od čigar pravilne rešitve zavisi v veliki meri, kakšno vlogo bo igral naš narod v mednarodnem orkestru.

V sedanjem času bi se pri nas najlažje uresničile te nove, velike ideje. Ustanovila naj bi se Akademija za vzgojo odraslih, ki bi vodila in podpirala kulturno delo po vsej državi in ustanavljala povesd ljudske visoke šole, okoli katerih naj bi se osredotočilo naše prosvetno delo. Samo tako bi se vršila enotna vzgoja ljudstva v pravcu bratstva, strpnosti, narodnosti in državotvornosti.

„Vstajenje“ na ljubljanskem Delavskem odru

Ljubljana se je obogatila z novim ljudskim gledališčem. Poleg Sentjakobskega odra in Ljudskega odra smo dobili 1. decembra t. l. v gledališki dvorani Delavske zbornice nov, Delavski oder. To dejstvo, ki je za neke plasti ljubljanskega prebivalstva gotovo velike prosvetne in kulturne važnosti, je vsekakor toliko pomembno, da ga je treba zabeležiti s tem odrom je dobilo poljudno - prosvetno gibanje v Ljubljani nov, močnejši faktor, ki bo nedvomno osvežujoče posegel v kulturno življenje nižjih slojev ter tvorilo tekmoval z ostalima dvema ljudskima gledališčema. Jasno pa je, da je vsako prosvetno delo, vsako kulturno prizadevanje in napredek mogoče samo v medsebojni tekmi, v sveži razgibanosti in bujni raznolikosti prosvetnih organizacij.

Novi oder je simpatičen po svoji velikosti docela ustrežajo velikosti dvorane. Dvorana sama je manj simpatična: gole stene učinkujejo hladno. Kritični hodnik na desni dvorane se mi ne vidi praktičen. Kljub temu je dvorana priporočljiva za manjše prireditve in predavanja, dvorana, kakršno smo v Ljubljani že dolgo počešali.

Novi oder se je krstil z uprizoritvijo Batillove dramatizacije Tolstega romana »Vstajenje« v režiji B. Krefta. Kreft se je izkazal kot režiser že lani, ko je v Dramskem gledališču z velikim uspehom postavil na oder Golubovo »Krizo«. Vendar je imel v »Krizi« znatno lažje stališče nego v »Vstajenju«. Tam je igralo delavstvo po večini samo sebe. »Vstajenje« pa je, dasti je ta dramatizacija umetniško skoraj brezpomembna, ker niti oddale ne more naznati psiholoških prehodov in razvoja v Nehljudov in Katjušo, vendar v bistvu psihološka igra, gibajoča in razvijajoča se v tujem miljeju. Te psihološke strani Kreft z močmi, s katerimi je razpolagal, razen mešča in Katjuši, ki jo je igrala ga. Severjeva, ni mogel izprati. Nehljudov sam je bil trd, vnanji, prej germanški, nego ruski tip, zato premalo prepričljiv. Vnana igra pa je bila v nekaterih prizorih izvršena, zlasti se Kreftu posreči operiranje z množico. Višek igre je bil nedvomno prizor v ženski jetnišnici, ki je bil sicer prejelko iznaturaliziran, vendar pa plastičen, živ. V tej ženski množici, ki so jo razen Katjuše vpodobile menda izključno delavke, je bilo opaziti nekaj jako ostro izoblikovanih likov. Opozorim zlasti na rdečo žensko in debelo

žensko ter na Katjušino zaupnico. Istotako je bilo med porotniki nekaj zanimivih, dasti ne docela dognanih tipov. V zadnjem aktu je ugodno opozoril nase Simonov, igralec, ki je že v »Krizi« izkazal svojo svežo nadarjenost. Konec pri Batillu zvoden; Kreft ga je osvežil z nekakim piscatorskim zaključkom. Ob zvokih marseleže gredo jetniki na pot. Mene ta zaključek ne moti.

V splošnem: večer lepega prizadevanja. Zanimiv večer, ne toliko po svoji umetniški dognanosti, kot po nazorni sliki igralstva - umetniških sposobnosti našega delavstva. Ako se razvoj ne prekine, bodo predstave nedvomno dovršeneje, umetniško bolj strnjene, brez diletanske okornosti posameznikov. Tedaj utegne postati ta oder, kar je njegova naloga: da bodi v dobrem pomenu besede avangardistično gledališče med ljudskimi odri v Ljubljani. A.

Nemška pesnica našega Jadrana

V založbi Josef Kösel & Friedrich Pustet v Münchenu je izšla zanimiva pesniška zbirka »Südllicher Sommer«. Nje avtorica je Paula von Preradović, vnukinja slavne hrvatske pesnika Petra Preradovića. Spajanje slovenskega in nemškega rodu v Preradovičevi rodbini je dalo pesnico, ki se izraža v bogati, do vseh odtenkov občuteni nemščini, ki pa nimalo ne prikriva svojega slovenskega rodu. Pavla Preradović pravi o sebi: »S ponosom in hvaležnostjo nosim v svoji krvi slovensko dedščino, vendar sem nemška pesnica. Duh mi je zajemal hrano iz nemške kulture, vzlic temu pa se nič manj ne priznavam k duhu svojega deda Petra Preradovića.«

Ce se ne motimo, je knjiga »Südllicher Sommer« prva zbirka te slovensko-nemške pesnice. Listajoč po njeni ljubki knjigi zademo poleg manj ubranih in impresivnih verzov vse polno dokazov njenega pristnega lirskega talenta. Vnukinja Petra Preradovića nadaljuje delo velikega poeta s finočutnim izrazom novega časa in s priletno barvo ženske duševnosti. Njene pesmi niso futuristično izražanje z verzli in ritmom: po formi izhaja nemara od Heinla in se popolnoma razvili v Impresionizmu. Zato pa so v tej knjigi pesmi, ki imajo notranjo lepoto, oblikovno blagovojno in idejno pointiranost. Pesmi, ki kažejo nadarjeno začetnico.

Posebno nas zanima nje knjiga zato, ker opeva jugoslovenski svet. S toplimi barvami slika našo Dalmacijo in istrski pelj-saž, brinje, oljke in ciprese, sinje morje, kršne obale, dalmatinsko vino. Morda utegnejo te nežne pesmi o naši solčni deželi, o našem divnem morju odmevati v marsikaterem nemškem srcu kakor Mignoni klic po zaslanju deželi citronovega cveta. Mi jim želimo mnogo prilaznih odmevov. (Knjiga »Südllicher Sommer« stane v platno vezana 4 M.)

Iz zagrebske gledališke kronike

Zagreb, prve dni decembra. V Narodnem kazališču smo imeli v zadnjem času dve dramski premieri.

Prva, »Ljubavna pustolovina«, je bila združena s proslavo 25letnega umetniškega delovanja ke Vere Hričeve. Pred predstavo je izročil upravniki g. Čekić ugledni ljubiteljski kraljevo odlikovanje: red sv. Save IV. stopnje. Ravnatelj drame g. Račević je v lepem govoru orisal zasluge g. Hričeve za hrvatsko gledališče. V imenu igralcev je jednatno čestital g. Nučić, vrstili pa so se tudi drugi gratulanti. Ker ni nihče prišel praznih rok, je bil oder kmalu poln cvetja, vencev in daril. Slavnost se je končala z ljubiteljsko zahvalo, nakar se je vršila premiera »Ljubavne pustolovine«. Delo francoskih komedijografov P. Armona in M. Gerbidona je prepleteno z rdečo nitko socializma in mestoma naglašeno z že obrabljenimi gesli socialistične ideje. Dejanje je precej razvlečeno. Pod večjo roko režiserja g. Račića je vzprizorilo prav lepo uspešno in jo je občinstvo toplo sprejelo. Ga Hrič je v glavni vlogi Irene Vernier dala svoje najbolje in do kazala, kako upravičeno je bilo malo prej laskavo priznanje g. Račića. Igrala je — pač tudi pod vtisom svoje slavnosti — jako temperamentno.

V Malem kazališču se je vršila premiera Molnarjeve »Olimpije«. Ta veseloziga ima bolj ali manj satiričen značaj: je izrazit salonski komad iz življenja nekdanje avstrilske višje aristokracije. Dejanje se odigrava v nekem avstrijskem letovišču. Igro odlikujejo duhoviti in precizno izpeljani dialogi, ki so sploh Molnarjeva posebnost. Ga Mihičič, ki je igrala princeso Evgenijo,

mater, katera se ne more žrtvovati za hčerko Olimpijo, je igrala neodoljivo močno. Ga Kraus je podala očaravno Olimpijo. Tudi to igro je občinstvo sprejelo prav simpatično. M. F.

1000 najlepših novel

Zbirka novel z naslovom »1000 najlepših novel« ima čudno, za hrvatsko knjigo znatno usodo. Najprej jo je začel izdajati v samozaložbi njen iniciator in urednik Ljubo Wiesner. Izšli so — če se ne motimo — trije zvezki. Ko se samozaložba ni šlo, se je odločila za izdajanje tiskarna »Merkantile« v Zagrebu, ki je izdala nekaj zvezkov in tudi opešala. Sedaj je prevzela to zbirko založba in tiskarna »Slovo« (E. Zagotta), ki je zmanjšala obseg in znižala ceno ter obeta, da bo zbirka po sebi izhajala redno v mesečnih zvezkih. Pesnik Ljubo Wiesner je na vseh teh peripetijah vztrajal s trdno vero, da tako dobre zamišli, kakor je izdajanje obsežnega cvetobara svetovne novelistike, ne more povsem propasti. Njegova izbira je dobra; kaže urednika s finim estetskim okusom in širokim razgledom po svetovnem slovstvu. 13. zvezek, s katerim se je vpejala nova založba, je prikupen po vsebini in opremljen. Zbirki želimo, da bi se vsaj zdaj zakorinila in izvršila svoj lep program do kraja. Zvezek na 82 straneh stane 12 Din. Naroča se tudi preko »Tiskovne zadruge« v Ljubljani.

Dva spisa Mirka Kusa Nikolajeva

(»Marx« — »Moral dviju klasa«.) Dr. Mirko Kusa Nikolajev je zelo plodovit in mnogostranski publicist. O njegovih knjigi »Sociologija milieua« smo na tem mestu izpregovorili pred nekaj tedni. (»Jutro«, 26. oktobra 1929.) Pravkar sta izšla zopet dva njegova spisa: »Marx« (ponatis iz kolektara »Slobode«) in »Moral dviju klasa«. Obe sta nov donesek k domači marksistični literaturi. V prvem podaja pisec na 20 straneh oris življenja in miselnosti Karla Marxa. Zanimivejši je drugi spis, ki je tudi po obsegu znatnejši. »Moral dviju klasa« je premetiranje sodobnega splošnega problema in krize zakona. Dr. Kusa Nikolajev umeva ta kočljivi in zapleteni problem s stališča historičnega materializma: sedanja oblika zakonskega življenja mu je zgolj plod meščanskopkapitalističnega družabnega reda. Naravno je, da pisec zagovarja osvoboditev žene z uvedbo svobodne ljubezni; v tem pogledu gre celo dalje od Bebelja in se močno približuje nazorom prošule Aleksandre Kolontajev. Taki zagovori svobodne ljubezni se pojavljajo že dolgo tudi izven marksističnih vrst med »buržoazijo« in je vprašanje: kje so čistejši nameni: tam ali tu? Nemara tam, kjer so čistejši ljudje; ideal spolne razbrzdanosti in anarhije v odnosih med moškimi in žensko pa močno diši po sumljivem okusu raznih degenerikov, ki bolujejo na hipertrofiji svojega nagona in delajo iz njega celo filozofijo. Da cerkveni blagoslovi niso več učinkovito sredstvo za trdnost zakonskih zvez, je danes že jasno v najširših slojih, vendar bi morali ljudje, ki oznanjajo množičan nov evanجيل, že v naprej določiti sankcije, da se ideal svobodne ljubezni ne uresniči v poljudni obliki spolne promiskuitete. Ne gre samo za etične pojme, marveč tudi za važne biološke in rasno-higijenske pomisleke. Dr. Kusa Nikolajev je v svoji razpravi pokazal, da dobro pozna tozadevno marksistično literaturo in da se ne mara oddaljiti od marksističnega dogmatičnega sistema, ki je — kakor vsak dogmatizem — na pol umstven, na pol spekulacija na pol praznoverje. Ker pa se naše narodno življenje čedalje bolj odmiha te miselnosti, je seveda daleč od reševanja splošnega problema po marksističnih receptih. Treba bo ubrati drugo pot, v kolikor je ta problem pri nas — v agrarnem okolju — sploh pereč za ves narod. Ta pot pa ne bo mogla voditi mimo velikih etičnih gibanj kulturnega človeštva, ki so postavila in reševala skozi vse socialne izpremembe in prevrate ideal monogamije z eno samo moralno in z vzorom čistosti, ki je zmerom pozitivnejša od suženjske službe nebrzdanemu nagonu.

I. P. Pavlov

Neopaženo za našo širšo javnost se je vršila v sovjetsko-ruskih znanstvenih krogih proslava 80letnice največjega sodobnega slovenskega prirodoslovca, fiziologa Ivana Petrovića Pavlova, ki je dobil že pred 25. leti Nobelovo nagrado za medicino (zlasti za svoja raziskavanja o prebavi).

Pavlov je utemeljitelj nauka o pogojnih refleksih, vede, ki je z objektivnimi poizkusi prodrla globoko v tajne duševnega življenja pri živalih in človeku. Njegove zasluge za medicinske vede so nemnolive; ime Pavlova bo zmerom blestelo med prvimi slovenskimi naravoslovci poleg Men-delejeva, Mečnikova i. dr. Že 55 let deluje ta častitljivi mož na znanstvenem polju in

še pred letom so njegovi novi fiziološki rezultati vzbudili svetovno pozornost, znaka, da vzlic visoki starosti nenehoma dela. Ima lep laboratorij v Petrogradu; njegov fiziološki institut obiskujejo inozemski učenjaki. Za 80letnico pa mu je vlada zasikurala 100.000 rubljev, ki se uporabijo za napravo novih prostorov pri laboratoriju in za poslopje biološke postaje v Kaltauu, s čimer bo prof. Pavlovu in njegovim učencem omogočeno še intenzivnejše znanstveno delo. Petrogradski svet je tudi sklenil, da se ulice okrog Fiziološkega instituta zapro za promet, da se bo moglo v nemoteni tišini vršiti nadaljnje proučevanje in spoznavanje tajn zemeljskega življenja.

Avtobiografija Leva Trockega

Nekdanji generalissimus rdeče vojske Lev Trocki je torej izdal svoje spomine! Njegova knjiga »Moje življenje«, ki je izšla minule dni v nemški, francoski in angleški izdaji, je brez dvoma eden izmed dokumentov našega časa. Čim bolj bo izginjala vera v svetovno socialno revolucijo, ki je dala vodjem ruske socialne revolucije največ moči, in bolj ko bo omikano človeštvo gledalo v strahotah bolševičkega terorja eno izmed usodnih zablod, kakor jih je vse polno v zgodovini človeštva, tem bolj bo čutilo potrebo, da se vrača k izpovedim fanatičnih apostolov te nove vere. Že danes nam datiso spomini Leva Trockega drugačne vtiske nego bi jih zapuščali pred leti. Naše občutje se je izpremenilo: Trocki sam je postal žrtev tistega naravnega konservativizma, ki se prej ali slej prime vsake revolucije in jo spravi na kar najširši tir. Nekdanji generalissimus rdeče vojske je prezanec, ki si lajša usodo s pisanjem spominov na prošle čase. Strah milijonov ljudi se je pretvoril v pisatella, ki pripoveduje o svojem življenju in delu s enakim notranjim mirom in zadovoljstvom kakor kak lord Churchill ali kdorkoli te vrste. Kritika priznava Trockemu, da je mojster v pisanju in da ume večje braniti svojo stvar. Drugo je, koliko bo njegov zagovor veljal pred zgodovino. Brez dvoma pa le ta sm zatiranje ruskega židovstva pošastno maščeval vse krivice in zadostil zakonom Jehove, 20. stoletje ga bo hoče — noče sprejelo med svoje predstavitelje. Izmed zanimivosti omenimo, da je Trocki oboževalec francoskega romana. Celu v oklepnom vozu v najhujših dneh revolucije, ko je dajal povzela za neštete poboje in moritve, je vedno našel kakšno prostoro za novosti »francoske literature«. Podobno vemo o Ljenu, ki je v vročih revolucijskih dneh iskal miru v spisih Tolstega, Revolucionarji, ki sredi krvi in ognja čitajo romane: ni li to neronska slika?

Iz splitskega kulturnega življenja. Izšli je 2. številka »Korabljev«, splitskega časopisa, ki skuša biti nekaj almanah kulturnih in posebej še slovenskih delavcev v Splitu. V tem zvezku je objavljen kratek odlomek romana Anta Cetineca »Uvala utoplenik«, črtice R. Katalinica Jeretova in Verke Skurja Ilijici, pesmi A. Tresića - Pavličića, Danka Angjelinovića in V. Rismonda. Bartulovićev članek o Ivi Vojnoviću in obsežen članek Luja Vojnovića o Dubrovniku in njegovem arhivu. Zelo zanimiva utegne biti študija dr. Prvislava Grisomona »Dalmacija psihološka«, iz katere je tu natisnena samo uvodna beseda. Za zgodovino hrvatsko-italijanskih literarnih stikov so zanimivi spomini pokojnega Cedomira Jakše. Številko zaključujejo razni pregledi, ki se vsi tičejo splitskih razmer in ljudi. Vsekakor se je okrog »Korabljev« ustvarilo literarno središče s prav resnimi pretenzijami. Tako ustvarjanje duhovnih sredstev v provinci moramo le pozdravljati.

O Josipu Kulundžiću in njegovih najnovjših dramah je objavila študijo Raymond Warniera praška »L'Europe Centrale. Zložnik, ki piše filozofske eseje«. V založbi Nouvelle Revue Française je izšla knjiga »Psychologie de l'Immortalitee«. Njen pisec Bernard Grasset je istoveten z znanim francoskim založnikom, ka je nekoliko nenavaden pojav. Tem bolj se z virom na predmet, ki o njem razpravljaja B. Grasset: dušeslovje nesmrtnosti. Pisca predvsem zanima vprašanje, zakaj človek veruje, da ga čaka drugačna usoda nego vso ostalo prirodo, v kateri pomeni smrt posameznih bitij njih popolno uničenje in konec. Očitno je, da priroda sama položi v človeka hrepenenje po nesmrtnosti, s čemer je silno razveljavila njegovo voljo do dela, stvarjanja, izpolnjevanja. Človek pa bi bil moral to poudariti tako, da bi se ne »matal za lastnika svojega življenja. Po sodbi E. Jaloux je esej dobro pisan. Vsekakor je knjiga B. Grassetova vredna pozornosti.

Vse v »Kulturnem pregledu« navedene knjige in časopisi se naročajo pri »Tiskovni zadruge« v Ljubljani.

„Sedam pripovedak“

Beograd, v decembru. V drugem, novembrskem kolu pred kratkim osnovane periodične (mesečne) po last knjigi »Narodne knjižnice«, ki je že s svojo prvo in drugo edicijo vzbudila veliko pozornost in si pridobila dosti simpatij, je izšla med drugimi tudi drobna, niti polnih sto strani ne obsegujoča knjiga z zgoraj citiranim naslovom, ki pa že zato, ker je izvirna, še bolj pa radi dovolj poredne osnutke in v noveli, da v svojih utvarljajih najbolj nabreklih letih preidejo na roman. Da v potrdilo navedemo samo par sodobnih imen: Ivo Andrić, Sinisa Paunović, ki je šele do novele prišel, Miloš Crnjanski, Hamza Humo. Od vseh naših pokrajini ima danes menda ravno Bosna največ in najmočnejših novelistov. Najvid-

nejši so: Jevtić, Andrić, Palavestra, Humo, Kikić, Samokovlija. Pri Hrvatih izstopajo Krlaša, Cesarec, Bartulović; med Srbi oba Petrovića, Živadinović, Kovačević, Miličević, Nasić in še nekateri.

Da preidemo na »Sedam pripovedak«. S po eno novelo so zastopani: Andrić, Bartulović, Živadinović, Kovačević, Miličević, Miličević in Rastko Petrović. Nekateri so bile že preje izšle v posameznih revijah in proznih knjigah in so tu samo ponatisnjene. Vendar knjiga ni antologija. Datja je novela Iva Andrića. U musafirhani je vsekakor ena najimpresivnejših v vsej knjigi. Andrić ko da se je po prelomu specializiral za predokupacijsko in z orijentalnim amalgamom prevlečeno Bosno. V pričujoči noveli je karakteristično podano razmerje samostana do v onih dobi nad Balkanom gospodujočih Turkov, ki so imeli povsod dostop in pravico do vseh ugodnosti. Toliko neiskane pristnosti, zadetega humorja in svojevrstne stilistike je v nji. In onih neiskanih psiholoških tenčin, ki jih med vsemi jugoslovenskimi prozisti morda ravno Andrić zna najbolj komplicirano razvložiti in razprostrti pred vami. — Dalmatinka Nika Bartulovića proza: Martin Lijun i Bartić Bat je najdaljša od vseh. Bartulović je dal ostro izstopajoči podobi dveh svojevrstnežev, vrženi v starinsko, strahote vzbujajoče ozadje, ki je kuga morila po Starem gradu in Dalmaciji. Ljudje so padali ko muhe na jesen. Lijun pa ih je prepevaje v živo apno pokopal. Tudi Bartića je navidez mrtvega vrzel v apno, ali kmalu se je prepričal, da je živ in mu je pomagal iz jame. Potem sta v

primitivnem prijateljstvu živila vsakdanje življenje, polno drobnih, včasih psihološko čudno nerazumljivih epizod. Ko pa je Martin Lijun Bartića Bata v drugo in zares pokopal, se je v domačo Zagoro nameril; pa je sredi klanca skoraj stoleten srečal smrt. — Stojan Živadinović je dal drobno, ali do konca zadeto sliko: Braca. Na štirih straneh je tako miškavo opisano življenje dveh emigriranih Rusov, ki sta brata, mornariška delavca, prijatelja »votke«, ki pa ne moreta drug brez drugega. »Mi guljajli« je njuna parola in sproščanje. In ko Zorja pijanega pretisnejo železne cevi na dnu ladje, se Dimitrije naslednjega dne obesi na stopnišču, ker ga, kakor pripoveduje, brat kliče. Drobec je to in umetnina zase. — Največji sevap Božidarja Kovačevića je vzlet iz knjige z istim naslovom. Neka romantika, namerana z bolom siromaštva in težavami beograjskega predmestja je v njem. Predsmrtno zblizanje tuberkuloznega Serafima Prizrenca in vlačuge Živke, ki stanuje v istem dvorišču, je zanimivo podano. Tako karakterizira Kovačević Serafima Prizrenca, dijaka Svetosavske večerne šole: »Uzluh je neštedimice šordao mladost: ni u največem zanosu ne smetnu s uma misao smrti. Od Ohridskega jezera do beograjske kaldrme on rasu svoje žudnje, patnje, pijanstva, dert, i po drumovima spavaše bez novaca, kučiste, prijatelja, ali nikada ne zaspao bez te misli«. — Iz delo nedavno umrlega Veljka Miličevića je vzeta novela »Noćni leptir«, napisana že po svetovni vojni. V milicu ciganske duše nas prenaša Miličević, dolgo in tragično zgod-

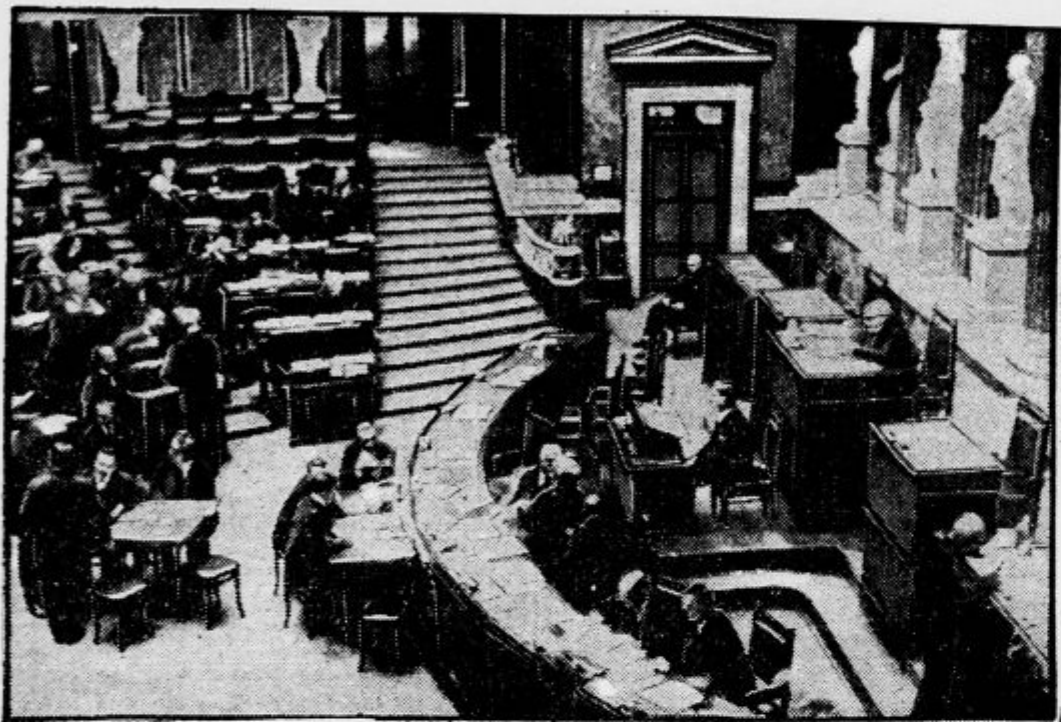
bo Sime tamburaša nam pripoveduje v mraku in vinskem vzdušju ene od beograjskih skadarlijskih gostlin. In iskrena je izpoved Sime, ki ga je čudna mati zavrgla, a prišla po štridesetih letih v njegovo bajto umret in se mu še sedaj v nočeh povrača. — Sibe Miličević s kamenitega otoka Hvara je v: Jakubi mično opisal pot služajno od vsakega dekleta dobljenega jabolka, za katero sta se tepia dva. Cela zgodba je, mogel bi reči, kratek intermezzo iz dolgočasnega vojaškega življenja v svetovni vojni. — Rastka Petrovića: Za Kičevsko, za Makedonsko je konglomerat, iz kratkih, za naše južne predele karakterističnih drobcev zložen mozaik, ki je skučeno v prozni obliki skupaj vržen, dasti ni nikaka novela. Folklor je to, v dporbi besedi podan. In pa prisrčen. Rastko Petrović ljubi makedonsko zemljo, kar je lepo izrazil v končni misli: »Svake godine kad joj dodem, dotaknem joj, ljubimci, tlo rukama, pa posle prinosim dlanove nozdrama i udišom ih. Ne znaš ti šta je zemlja Makedonija.«

»Sedam pripovedak« je dovolj reprezentativna knjiga še živih (razen Miličevića) mlajših srbohrvatskih prozistov. »Narodna knjižnica« je dobro storila, ko je izdala to knjigo. Ojubilna še drugo podobno knjigo, v kateri bi prišli še ostali, v tej prvi zbirki zastopani pisatelji. In še no skromno željo, ki pa morala biti že zdavnaj izpolnjena, bi ob koncu izrazili: da bi se nekdo med Slovenci potrudil in nam ponisil in v petmetri knjiži izdal nekaj najboljših srbohrvatske proze, ker onih par drobcev, ki so izšli po nekaterih revijah in dnevnih, se je čisto izgubilo. Taka antologija knjiga pa bi ostala. To je danes naša kulturna potreba! Kaj ko bi katera od naših številnih družb in izdajateljic knjig poslegla v nakazano smer?

P. S. Se to! Knjiga »Sedam pripovedak« je opremljena s prijetno uvodno besedo in vsaka novela s kratko profilsko karakteristiko pisatelja.

Predavanje »Slavističnega kluba o slovenski prozi in dramatik v tekočem letu«. Predavanje, ki ga je preteklo nedeljo priredil Slavistični klub »Društva slušateljev fil. fak.« na naši univerzi, je pokazalo, da bodo to prireditve mladih delavcev stale na dostojni akademski višini. Tudi slovenska inteligenca je pokazala, da lo sodobni literarni in kulturni problemi zanimajo; našemu vabilu se je častno odzvala in napolnila univerzitetno zbornico. — »Slavistični klub« bo započelo delo nadaljeval. V nedeljo, 15. t. m., bo ob 10. dop. v univerzitetni zbornici predaval g. Jos. Vidmar. Snov predavanja: »Pregled slovenske proze in dramatike v tekočem letu« bo zanimala vsakega slovenskega izobraženca. Saj gotovo marsikdo ne ve, da je samo v letošnjem letu izšlo poleg petih dramatičnih poizkusov nad dvajset izvirnih romanov in večjih povesti nad dvajset novel in cela vrsta novelic, črtic itd. — Po predavanju bo debata. Vsi vladno vabljeni, Vstano prost.

Iz življenja in sveta

Zgodovinska seja avstrijskega parlamenta

Kakor je naš čas obširneje poročal, je sprejela avstrijska zbornica te dni nov ustavni načrt, ki ga je bil predložil zvezni kancelar dr. Schober in ki so ga spravili v končno obliko po dolgotrajnih pogajanjih s socialnimi demokrati. Od nove ustave se obetajo v Avstriji, da bo pomirila duhove in definitivno odstranila nevarnost državljanske vojne — a to bomo še vse videli.

Problemi ameriškega pravosodja

Med dvema sodnikoma v Brooklinu je nastal spor o tem, dali čiščenje čevljev proti plačilu krši zakoniti nedeljski počitek in dali je tako onečanje nedelje kaznivo. Eden izmed teh Salomonov je namreč obsodil na globo čistilca čevljev, ki je v nedeljo proti plačilu čistil čevlje mimoidočim. Ta čistilec je posloval v V. aveniji, kjer prebivajo sami siromaki. Drugi sodnik pa je oprostil čistilca, ki je bil ovaden, da je posloval na isti način na drugem koncu iste ulice, kjer prebivajo sami milijonarji. V utemeljevanju svojega pravorekja je navajal, da je »čiščenje čevljev v nedeljo tako neobhodno potrebno, kakor umivanje, zato ni kaznivo.« Obe zadevi sta romali na višjo instanco, ki je dala prav drugemu sodniku, češ da je čiščenje čevljev proti plačilu v nedeljo nedovoljeno in razsodilo, da, kdor hoče imeti v nedeljo osnažene čevlje, naj si jih snaži sam, ako si tega ni mogel prej skrbeti že v soboto.

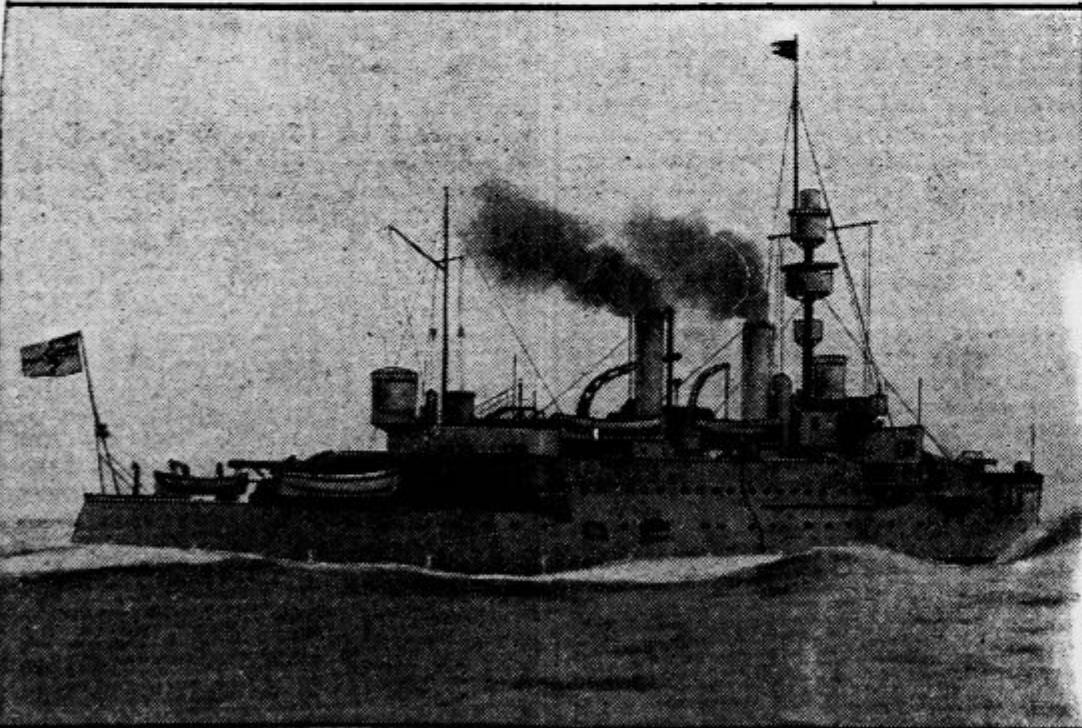
Usta i grlo

no najlažji pot, po katerem prihajajo klice boleznin v naše telo. Razgled parj uporabljajo na plesu okoli ANACOT-PASTILE dr. Wandera, da se obvarujejo prehlada, nahoda in influence.

Dobivajo se v vseh lekarnah. Varujte se preparatov, ki v poslednjem času posnemajo Anacot-pastile!

Levi oblegajo farmo

Naseljenci v Afriki le nimajo tiste ga idiličnega življenja, kakor se včasih zazdi nam hiperbojem, ako se zaslanjamo pod večno jasno južno nebo in v palmove gaje bujnih tropskih dežel. Vsa idila in romantika preneha, ako farmo naselnika tri dni oblega osem levov, kakor se je to zgodilo v Bulawayu Angležu F. E. Goddardu, kolonistu v Severni Rodenziji. Goddard je nekaj specialist za leve in jih je v svojih dvajsetih letih bivanja na vročih afriških tleh pokončal že 51. Vendar je junaka oblivala zona, ko je nekdanji napadla njegovo farmo topla osmih levov, ki se jih Goddard ni mogel ubraniti, ker mu je na nesrečo posel streljivo. Lačni levi so ponoči vdrli na dvorišče in odnesli s seboj štiri krave, tako da je farmer našel drugi dan le ogledane in polomljene kosti. Tudi naslednji dve noči so levi ponavljali napade in si osvojili nadaljnjih šest krav. Četrty dan pa je Goddard dobil streljivo in je s svojo družino sam napadel leve. Obležalo je pri tem vseh osem živali, med temi trije kralji puščave in pet kraljic.

Orkan nad Vzhodnim morjem

V zadnjih dneh je nad Vzhodnim (Baltičkim) morjem divjal silovit vihar, ki je povzročil ogromno materialno škodo in zahteval mnogo človeških žrti. Med potopljenimi in razbiti parniki je tudi hamburški parnik »Algr« (slika), ki je služil nekoč kot vojna ladja. Razbil se je pri otoku Gotlandu in ves njegov tovor, poleg drugega 250 avtomobilov, je izginil v požrešnih valovih.

Največji telefonski imenik v Evropi

Londončanom so pravkar dostavili novi telefonski imenik na dom. Obsega 1500 strani in tehta približno 3 kg. Vsako leto izdeta po dve izdaji in vsakokrat je treba spremeniti in dopolniti kakšnih 50.000 naslovov. Zadnja izdaja vsebuje naslove 352.000 telefonskih naročnikov. Ker potrebujejo mnogi uradi po dva ali več izvodov te knjige, jih morajo razdeliti skoraj pol milijona izvodov. Mnogo trdijo ima več zvez. Kdor bi rad govoril s kakšnim Smithom, ima precej dela, preden ga v knjigi izsledijo. Med londonskimi naročniki je namreč kakšnih 3000 Smithov, ki so porazdeljeni v knjigi na 35 stolpcev, večina med njimi pa se s krstnim imenom imenuje John ali James.

Chaplin v govorečem filmu

Znano je, da je bil Chaplin doslej odločen nasprotnik govorečega filma in ga ni bilo pripraviti do tega, da bi šel med njegove pristaše. Tem bolj nas mora tedaj presenetiti najnovejša vest iz Hollywooda, da bo v najbližjem času začel sam snemati film te vrste, v katerem bo imel celo glavno vlogo. Nekateri hočejo razlagati stvar tako, kakor da je videl brezuspešnost svoje borbe za nemi film, ki mu je v Ameriki tako rekoč zadnji odlični pristaš in pobornik. Toda Chaplin ima bržkone vse drugačne namene, kajti v svojem novem filmu bo igral vlogo gluhotnega in ne bo ves čas spregovoril niti besedice, dočim bodo imele vse ostale nastopajoče osebe govoreče vloge.

IMAMO PULOVERJE

in vse druge pletenine ter trikot perilo v zalogi v najboljši kakovosti. Nikjer tako dobro in tako poceni. Znamenito perilo »Jägerwäsch«!

Drago Schwab, Ljubljana

Edison – prorok boga elektrike

Med številnimi čestitkami in pokloni, ki jih je slavni ameriški izumitelj prejel ob priliki 50letnice izuma elektricne žarnice, je brez dvoma najzanimivejša poslanica japonskih delavcev električnih podjetij, ki so proglasili Edisona za »proroka boga elektrike«. To ni samo prazen naslov, kajti na Japonskem resnično časte boga elektrike in mu je posvečeno tudi več svetišč. Pred letom dni je bil na industrijski izložbi razstavljen ogromen kip boga elektrike, sedečega na visokem prestolu in ožarjenega s tisoč žarnic. Isti kip je sekta častilcev elektrike prenesla na dvorišče elektrarn v Osa-ki, kjer se vrši čaščenje novega božanstva z velikim pompom. Sekta oboževalcev elektrike se na Japonskem silno širi in je že državno priznana kot nova vera v okvirju šintoizma. Osa-ki ima dva milijona prebivalcev in je središče nove vere, koje pristaši so silno vneti in goreči verniki elektrike.

Draguži v budimpeštanskem avstrijskem poslanstvu

V palači budimpeštanskega avstrijskega poslanstva in sicer v dvorani, v kateri je nekdanj zborovala stara avstrijska delegacija in ki je že dolgo let niso uporabljali, so našli delavci krasno ogrlico iz 140 briljantov. Kdo je nje lastnik in kdo jo je tja položil, ne ve nihče povedati. Menijo pa, da so jo skrili na to mesto madžarski boljševiki za časa rdeče diktature. Oblasti so uvedle obširno preiskavo, da doženejo, kakšna skrivnost tiči za dragoceno ogrlico.

600.000 dolarjev za borbo proti jazzu

V Newyorku se je osnovala družba z glavnico 600.000 dolarjev, ki ji je namen izpodrinuti jazz. Družbi pripadajo med drugimi dva vodilna ameriška založnika muzikalij Carl Fischer in Leo Feist. V svojem proglasu pravi ta družba, da bo vodila »obsežno kampanjo proti vsem muzikalnim moti-vom, ki so se rodili iz strahu, zmešnjave in razburjenja«. Američani se zgrajajo tedaj nad lastnim delom. Kaj pa bodo postavili na njegovo mesto?

Otrokom za Božič

naročite takoj

Princesa v pomaranči
(priređil Pavel Karlin)

se imenujejo knjižice, odete v pestrobojne, mlašč za otroke slikane ovitke in opremljene z večbarvnimi, otroško domišljijo odvijajočimi slikami.

Knjižice so zelo poceni.

Vsaka velja s poštnino vred brošura

le Din 13.50, vezana pa Din 17.50.

Vseh šest velja vezanih s poštnino vred

le 100 Din.

Naročite jih po dopisnici, denar pa pošljite po pošti, ki jo dobiti na pošti, in na katero napišete: Tiskovna zadruga v Ljubljani, knjigar-na, poštno-šekovni račun št. 11.926.

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 54

Senatorji demonstrirajo z ostroškimi igračami

Na eni izmed zadnjih sej ameriškega senata je prišla na razpravo uvozna carinska tarifa. Nekateri senatorji so prinesli na sejo cele kupe božičnih igrač, ki so evropski izdelek in zahtevali občutno zvišanje uvozne carine, da se omogoči domačim tovarnam obstoj. Ako bo ta demonstracija imela uspeh, bo ta močno prizadeta Nemčija in Češko-slovaška, ki izvažata znatne množine tega blaga v Zedinjene države.

DIŠAVE SLON

Slavna razdelitev Nobelovih nagrad

Dne 10. t. m. se je vršila v Stockholmu razdelitev letošnjih Nobelovih nagrad. Svečanost se je odvijala tudi švedski kralj in član kraljeve rodbine, dalje ministri, diplomate in zastopniki raznih kulturnih organizacij. Naša slika nam kaže nagradence po vrsti od leve na desno: Richardson (Anglija), vojvoda de Broglie (Francija), Harden (Anglija), von Euler (Švedska), Hopkins (Anglija) in Th. Mann (Nemčija). V drugi vrsti je opaziti znano pesnico Selma Lagerlöf, pri polju pa je prof. Böök kot promotor. Od nagralencev ni bilo pri svečanosti nizozemskega prof. Eijkmanna, ki je bolan in ga je zastopal nizozemski poslanik.

Št. 38577/29 ref. V.

16933

Razglas.

Radl oddaje dimnikarskih del v vseh mestnih in v mestni oskrbi stoječih poslopij za I. ometalni okraj za l. 1930, 1931 in 1932, vršila se bo pri mestnem magistratu ljubljanskem v prostorih mestnega gospodarskega urada

dne 23. decembra 1929, ob 10. uri dopoldne

ponovna ofertalna razprava.

Pogoji in vsi drugi dražbeni pripomočki so razgrnjeni med običajnimi uradnimi urami pri omenjenem uradu vsakemu interesentu na vpogled.

Ponudbe, v katere je vstaviti pavšalne zneske za izvrševanje dimnikarskih del je izročiti do označenega termina zapečateni in opremljeni s 5% vadijem mestnemu gospodarskemu uradu.

Interesenti, ki so pri ofertalni licitaciji dne 26. novembra 1929 vložili vadij, ni treba tega ponovno vlagati.

Izrecno se določa, da se na ponudbe, katere ne bodo odgovarjale razpisanim določbam in pogojem ter na ponudbe, katere bi bile pogojno stavljene, prepozno ali naknadno vložene, ne bode oziralo.

Mestna občina si tudi pridržuje pravico oddati razpisana dela po lastnem prevdanku drugemu in ne najnižjemu ponudniku.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 11. decembra 1929.

Zahvala.

Ob priliki smrti in pogreba nepozabnega nam brata, uca, svaka in nečaka

dr. Frana Hubada

je bilo pokojniku in tudi nam izkazanih toliko simpatij in pristnega sočustvovanja, da nam je nemogoče se vsakomur posebej zahvaliti.

Zato prosimo, naj vsi oni, ki so prebžalega pokojnika poznali in čislali ter mu na ta ali oni način izkazali poslednjo čast, nam pa izrazili svoje sožalovanje, smatrajo pričujočo zahvalo za izraz naše globoke hvaležnosti.

Dr. Zarnikovi in Hubadovi.

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da je naš ljubljani soprog, predobri oče, stari oče, brat, stric in svak, gospod

Blaž Schart

uslužbenec Jad. podunav. banke

dne 13. t. m. po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v nedeljo, dne 15. decembra 1929 ob 2. uri popoldne od doma žalosti, Selenburgova ulica 7, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. decembra 1929.

ANTONIJA SCHART, soproga. ŽANI, VIKTOR, sinova. ANTONIJA, ANGELA, hčerki in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod

občine Ljubljana

16891

Arthur Bernède:

BELFEGORPustolovski roman
DRUGI DEL

Ko je zagledal votlino, iz katere so bili Belfegor in njegova padša vzdignili kovčeg, je postal njegov pogled živahniji in se naposled ustavil na kosu železnega okova, ki se je bil odtrgal in je zdaj ležal tik zraven črne, zijoče jame. Detektiv se je sklonil in spravil okov.

Vsekako se mu je zdela ta najdba važna, sodeč po zadovoljnem nasmešku, ki mu je zletel preko ust. Počasi se je približal skupini, ki je obdajala pripovedovalca.

»Odkar služim pri policiji,« je pravkar vzkliknil Menardier, »som bil že večkrat zapleten v drame, ki jih smem po pravici imenovati nenavadne. A kolnem se vam, da takih stvari nisem videl še nikoli. Ne morem si predstaviti, kako naj bi se bilo vse to zgodilo.«

Zvonak glas je dejal:

»Tedaj vam povem jaz, gospod kolega!«

Skupina se je presenečeno zganila... Vse oči so se uprle v Chantecoqa, ki se je mahoma pokazal med Lavergneom in Menardierjem, ne da bi ga bil kdo videl, kako je prišel. Oh pogledu na velikega detektiva se je nadzornikov obraz stemnil, kakor bi hotel reči:

»Kaj se vrti ta človek v naše posle?«

Chantecoq, ki je slutil sovražnost svojega tovariša, je mirno nadaljeval, kazoč na votlino:

»Tu je bil skrit zaklad!«

»Zaklad?« je nervozno zategnil Menardier.

»Kakopak!« je s poudarkom rekel veliki kriminalist... »Zaklad, ki je bil spravljen v kovčegu iz renesančne dobe.«

»Kako morete trditi, da je bilo tako?«

»Glede na ta železni okov, ki sem ga pravkar pobral ob robu jame...«

Pokazal ga je Lavergneu in nadaljeval:

»Mislim, gospod konservator, da se ne motim.«

»Res,« je priznal Lavergne, »ta kos kovanega železa je iz 16. stoletja.«

»Dovolite mi, da vas opozorim,« je rekel veliki kriminalist. »Na tem okovu je valoiški grb.«

Menardier je nezaupno, skoraj ujedljivo odvrnil:

»Vse to je samo domneva!«

»Domneva, ki jo potrjuje dejstvo, da je prikazen uspavala vas in vaša pomočnika z omamnimi plini,« je odgovoril kralj detektivov.

Pri teh besedah se je Menardier nehote namrdnil od jeze. A Chantecoq ga je prijateljsko potrepal po ramenu, rekoč:

»Zahvalite Boga, da ni uporabila dušičnih plinov!«

Nadzornik se je ugriznil v ustnice.

Približal se je policijski agent in predal Menardierju zavoj, ki je bil naslovljen nanj. Menardier ga je vzel in z vročino neučakanostjo pogledal vanj.

Čim bolj se je seznanjal z njegovo vsebino, tem očitnejši je postal izraz veselja in zmagoslavja na njegovem obrazu. Z odločnim, malone izzivajočim glasom je dejal:

»Gospod Chantecoq, ali hočete priti danes popoldne okoli 17. ure k meni? Vidi se mi, da vam bom lahko povedal zanimivo novico.«

Kralj detektivov je mirno odvrnil:

»Pridem, prijatelj.«

Menardier se je obrnil k Lavergneu in njegovemu namestniku:

»Gospoda, povem vama samo toliko, da bo luvrski strah kmalu pod ključem. Do skorašnjega svidenja, gospod Chantecoq!«

Do skorašnjega svidenja, dragi Menardier!«

Policijski nadzornik je odšel z dvema svojih mož. Chantecoq

je spravil železni okov v žep. Lavergne je pristopil k njemu in rekel s popolnim zaupanjem:

»Kaj pravite o tem, kralj detektivov?«

»Samo to, gospod konservator: moja navada ni, da bi prodajal medvedovo kožo, dokler zver ne leži na tleh.«

»A Menardier je bil videti tako prepričan...«

»Vsekako namerava nekoga prijeti... toda...«

Chantecoq je malce pomislil, nato je dodal:

»Povem vam samo toliko, da je tisti, ki ga bo Menardier drevi vtaknil pod ključ, tako nedolžen kakor midva!«

5. poglavje.

Elza Bergenova in Maurice de Thouars sta se razgovarjala v veliki dvorani Simonine hiše, ko je sobar naznanil:

»Gospod baron Papillon z gospo baronico.«

Baronica ni dala Elzi toliko časa, da bi ji bila prišla naproti... Planila je v salon in s solznim glasom zaklicala:

»Kaj slišim? Naši dragi Simoni ni dobro?«

Tedaj je pristopil tudi baron Papillon in vprašal z glasom površnega sebičnika, ki skuša skriti svojo brežutnost:

»Upam, da najina uboga prijateljica vsaj ni v nevarnosti?«

Gospodična Bergenova je žalostno odvrnila:

»Nikakega upanja nimamo več.«

»Kaj pravi zdravnik?«

»Simona ga ni hotela sprejeti.«

»Tvoja jo je prisilila!«

»To bi bilo njena smrt!«

Pri teh besedah se je baronica Papillonka zgrudila na stol. Njen mož, ki se je trudil, da bi dal svojemu licu izraz bolestne presenečenosti, je stopil k Mauriceu de Thouarsu in mu s pretiranim sočutjem stisnil roko:

»Kaj se je pa zgodilo?« je vprašal z votlim glasom.

Maurice de Thouars, ki je le s težavo zatajeval svoj odpor do vseh teh posetov, je odvrnil:

Tvoje milo in kozmetika naj bo samo

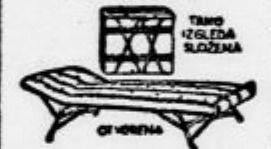
„MERIMA“**Proizvodi Sarotti**

so prispeli in se dobivajo v vseh
boljših delikatesnih trgovinah

14635

Novosti Železna
služinska Brozovič-
patent postelja zlož-
ljiva, s tapetiranim
madracom, zelo praktična
za vsako hišo, hotele,
prenočišča, nočne služ-
be in za potujoče ose-
be stane Din. 450.—
Raspoložljiva po poš-
tnem povzetju.

Lesena patent postelja
zložljiva, s tapetiranim
madracom, zelo prak-
tična stane Din. 280.—

Trodelni z volno pol-
njeni madraci stanejo
Din. 750.—

Potem mam veliko za-
logo puhanega perja
kg po D 38.— čisto be-
lo gosje kg po D 130.—
in čisto beli puh kg po
D 300.— in celo ta-
petniško in posteljsko
blago.

L. BROZOVIĆ
Zagreb, Illica 62.

Ukraske za božično
drevo
krasna ležnja, zaradi prevleke sa-
ke, razsvetljajo tudi
BOŽICE IN NOVOLETNE
RZGOLEDNICE
Imajte na dobo in drobno po
izredno nizki ceni pri
L. PIVALIK, Ljubljana, Zlavska 11.

Kaj je lepšega

kot je naravna sveža barva?

Vsaka samozavešna dama pazi na svojo rumanost. Znači
mora privlačno delovati. In to more vedno, ker katera lepota
nas bolj uveri, kot sveža barva nežnih lic in ustnic polnih
življenjske toplote?

Rdečilo "Khasana-Superb" za lica daje odlično, a vendar ne
kričeč ton, ki vzbuja zadivljenje. Saj "Khasana-Superb" tudi
ni navadna "šminka". Malo po uporabi pretvori lastna koža
to pomarančasto kremo v rožnato naravno rdečilo. Barvni
tok je žarek ali kot dah nežen, kakor je že koža ali svetla ali
temna. V svojem koloritu se prilagodi teintu v vsakem slučaju.

Štíft "Khasana-Superb" za ustnice daje ustnem potrební
ton in nič več. Oba, štíft za ustnice i rdečilo za lica, vzdrža
dež, vreme in poljube.

Ogledalo Vam bo povedalo, da boste dosegli s tem pomo-
žnim sredstvom nesluten izraz naravnega, ljubelega izgleda,
a uporabe "Khasana-Superb" ne more nihče slutiti.

Dr. M. Albersheim
Frankfurt a. M. - London

Dobite povsod.

Kupuite knjige v Tiskovni zadrugi

Rezilo, ki Vas bo zadovoljilo!

ROTBART-LUXUOSA
ROTBART-SONDERKLASSE
MOND-EXTRA GOLD
ROTBART (LILA)
MOND-EXTRA (GRÜN)

ROTH-BÜCHNER D. D., Špeciálna tovarna aparatov za britje in rezil, BERLIN-TEMPELHOF DN.
Zastopnik za Jugoslavijo: MORIC A. KALDERON, Beograd, Knez Mihajlov Venac 23 a.

Razveseljivo in poceni božično darilo za deco

so mladinske knjige s številnimi slikami in hudomušnimi prigodami, kakor so n. pr.

**Prigode porednega Bobija – Prigode gospoda Kozamurnika –
Stanko in Janko – Skok, Cmok in Jokica – Princeska Zvezdana
Sinko Debelinko**

Vsaka knjiga stane Din 12.— in se jih dobi v Ljubljani:

v oglasnem oddelku »Jutra« v Prešernovi ulici — v Tiskovni zadrugi v Prešernovi ulici — v Ekspozituri »Jutra«
na Celovski cesti — v Mariboru in v Celju pa v tam. podružnicah »Jutra«.

Po pošti jih razpošilja po Din 14.— za knjigo Uprava »Jutra« v Ljubljani, Knafljeva ul. 5.

Znesek je vpslati v priporočenem pismu, da odpade pristojbina za povzetje.

